БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 90 (13407) | 1971 оной апрелиин 16, пятница | Сэн 2 мүнгэн

АПРЕЛЬ 17 КОММУНИС СУББОТНИК

ГАБШАГАЙ АЖАЛДА — АЛДАР СОЛО

К. ПРОДАЙВОДА, КПСС-эй обкомой секретарь, ленинскэ субботник үнгэргэхэ республикын штабай начальник

...субботнигуудые үнгэргэлгэ совет арадайхан ёho заншал болонхой. Москвагай... градайхидай үүсхэл хаа хаанагүй дэм... апрелиин 17-ной ленинскэ субботнигто бул... гэhэн бүгэдэ арадай шиидхэбэри га...

...предприятинуудта, барилгын ор... колхоз ба совхозуудта, транспор... приятинуудта, республикымнай бүхы ор... эмхи зургаануудта субботнигой бэлэдхэл ...ажалай болон политическэ эдэбхи үүс... байдалда үнгэргэгдэжэ байна. 1971 — ...оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ ...түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын ...ууд ба бусад шиидхэбэринүүд арад зо... социалис мүрысөө дэлгэрүүлнэ, эдэбхи ...үүлнэ.

...үйлэдбэреэ хурдан түргэнөөр хүгжөө... ...өөр, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлhэ... ...-техническэ дэбжэлтэ туйлаhанай, ажа... ...ургалтые түргэдхэhэнэй үндэhөөр ...баян дэлгэр, болбосон байдалай хэм хэм... ...дээшэлүүлхэ гэhэн юhэдэхи табан жэлэй ..., коммунизм байгуулгын саашанхи ...хараалhан партиин съездын шиидхэбэ... ...ликымнай ажалшад бүгэдөөрэн ехэтэ ...байна.

...субботник үнгэргэхэ бэлэдхэл хэхэдээ, ...хүн бүхэниие тэрээндэ хабаадуулхаhаа ...бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, үй... ...арга боломжонуудые хэрэглэхэ асуудал... ...хандуулагдана.

...үнгэргэхын тула коллективүүдтэ эм... ...штабууд цехүүдэй, участогуудай, фер... ...хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта субботнигой ...хүдэлмэри хараалан тодорхойлно.

...17-ной субботын үдэр промышленнэ... ...нүүдай хүдэлмэришэд неделиин ажалай ...графигай ёhoop, өөhэдынгөө хүдэлдэг газар... ...ллаха юм.

...дэ, Ленинэй орденто локомотив-вагон ...заводой 9 мянга үлүүтэй гол хүдэл... ...алба хаагшад, инженерно-техническэ хү... ...шэд, заводой коллективые хангадаг эм... ...нүүдай хүдэлмэрилэгшэд субботнигто ...ха. Заводой цех, участогуудта 1-дэхи, ...анай үедэ бүтээн гаргагдаха продук... ...клатура, хэмжээн тодорхойлогдоо. За... ...елэ hарын дүүрэтэр жэгдэ hайнаар хүдэл... ...ическа арга хангаха асуудал энэ үдэрэй ...зорилго болоhхой. Олон субботнигой ...ай даабари үлүүлэн дүүргэхэ социалис...

...цехэй түмэршэ дархашуул Мельников, ...шэд габшагайгаар ажаллажа, халаанайн... ...е 15 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ гэ... ...Болотовагай, Сухотинагай бригаданууд, ...атовагай комсомол-залуушуулай брига... ...10—12 процентээр үлүүлхэ гэжэ шии... ...энэ цехэйхид сүүдхынгөө даабари 110 ...үргэхэ, субботнигой үдэр тепловозой нэ... ...hабарилха уялга абаба. Заводой таhал... ...хүдэлдэг үйлэдбэриин 600 гаран хүдэл... ...апрелиин 18-най амаралтын үдэр воскрес... ...олоhон мүнгэеэ табан жэлэй түсэбые ...урид дүүргэхэ жасада оруулха бо... ...бүхыдөө апрелиин юрын ажалай үдэр ...hээ 3—5 процентээр үлүү ехэ продукци ...үедэ бүтээн гаргаха гэжэ хараалаа.

...ымнай барилга-хабсаралгын организа... ...субботодо ажалай юрын үдэрэйхи мэ... ...лаха. Гэр баридаг комбинадайхид хоёр ...ажаллаха, хабсаргагшадай бригаданууд ...хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ, гэрэй досоо ...хүдэлмэри бүтээгшэд мүн лэ өөhэд өөhэдын... ...дүүргэхэ. Комбинадай коллектив энэ ...зэргээр 3000 түхэригhөө бага бэшэ са... ...олохо гэжэ тодорхойлогдоо, энээнээ та-бан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ жасада оруулха юм.

Институдууд, техникумүүдэй студентнэр, эмхи зургаануудай алба хаагшад барилгын организацинуудта туhа хүргэхэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд субботодо бэшэ, харин апрелиин 18-най амаралтын үдэр ажаллаха юм. Промышленностиин, барилгын организацинуудайхидал адли колхоз, совхозуудта воскресениин үдэр хэгдэхэ ажал тодорхойлогдоо. Һаалишад, хонишод, мал адуулагшад, мал ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд даадаг газарнуудтаа ажаллаха. Хүдөө ажахын техникэ заhабарилха, поли, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха, уhалууриин системэ сэбэрлэхэ, барилгын материал бэлэдхэхэ, хүдөө тосхонуудые, полевой стануудые болбосон түхэлтэй болгохын тула хэгдэхэ бүхы ажал габшагайда тоологдоо.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой 350 колхозник воскреснигтэ гараха. Нүхэр Малютинай тракторна бригада поли дээрэ наг шэбхэ зөөхэ юм. Петр Братеньковой хүтэлбэрилдэг 3-дахи отделениин 25 механизатор 5 трактор, 6 самосвал заhабарилха. Мүн үшөө 25 механизатор наг шэбхэ зөөхэ. Воскреснигэй үдэр 60 гектарhаа бага бэшэ сабшалан сэбэрлэгдэн hайжаруулагдаха. Огородой бригадын гэшүүд рассада тариха парник бэлдэхэ юм. Залуушуул тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, үйлсэнүүдые сэбэрлэхэ. Энэ ажалда 200 хүн хабаадалсахань.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой 680 колхозник воскреснигтэ гараха байха. Энэ үдэр поли дээрэhээ hороомон суглуулагдаха, трактор, автомашинанууд наг шэбхэ зөөхэ, поли, сабшалан уhалагдаха. Хамта дээрээ 30 трактор, 43 автомашина хэрэглэгдэхээр багсаагдана. Аймагай центрэй, Улаан-Үдэ городой эмхи зургаануудай алба хаагшад олон колхоз, совхозуудта ошожо ажаллахань. Жэшээлхэдэ, Турунтаево тосхоной алба хаагшад «Прибайкалец», «Путь коммунизма» колхозуудта hургааг бэлдэхэ, сабшалан хорёолхо юм.

Аймагай түб — Хурамхаан тосхоной медицинын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар сабшалан сэбэрлэлсэхэ, поли дээрэ наг шэбхэ зөөлсэхэ байна.

Автотранспортна предприятинуудай коллективүүд апрелиин 17-ной субботын үдэр ажалай юрын үдэрэй графигаар ажаллаха. Эдэнэр автотранспортаар хангаха тухай коллективүүдэй захил дүүргэхэ болоно. Автомашинануудые ашагтай hайнаар хэрэглэхын тула, ашаа тушаан абадаг, ашаа, эд бараа ябуулдаг худалдаа наймаанай баазануудай хүдэлмэри hайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай, үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд субботодо ажалай юрын үдэр мэтээр ажаллаха. Улад зоной ажаhуудалай эрилтэ хангадаг предприятинууд республикынгаа аймагуудта юумэ тушаан абадаг нүүдэл 90 пункт эльгээхэ.

Шэлэй заводто, Тимлюйн цементын заводто, түмэр замай транспортын предприятинуудта ажалhаа сүлөө хүдэлмэрилэгшэд субботнигто хабаадалсаха юм. Харин графигай ёhoop, энэ үдэр үйлэдбэридөө ажаллаhан хүдэлмэрилэгшэд воскреснигтэ гараха.

Олон мянган студентнэр-залуушуулай хүсэ зүбөөр хэрэглэхын тула тэдэниие нэгэ үдэр бэшэ, харин занятиин hүүлээр — пятница, суббото, понедельнигтэ барилгын организацинуудта туhа хүргэхөөр, городоо болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ эльгээхэ гэжэ хараалагдаба.

Хэдышье hайнаар табигдаhан түсэб өөрөө дүүрэдэггүй гэжэ мэдэрэн, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд олониитын дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулха, хараалhан ажал hайнаар дүүргэхэ, субботнигто хабаадалсаhан хүн бүхэнэй габшагайгаар ажаллаха арга боломжо хангаха ёhотой болоно.

Эхэ оронойнгоо hалбаран мандалгын аша туhада совет арадай габшагайгаар ажаллахаар хэзээдэшье бэлэн байдагые ленинскэ субботнигой энэ үдэр дахинаа элирхэйлэн харуулха байха.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

ҮШӨӨ ҺАЙНААР АЖАЛЛАХАБДИ

КПСС-эй XXIII съездын, Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай колхозой гэшүүд үнгэрhэн табан жэл соо ажалай ехэхэн амжалта туйлажа гараа. Гүрэндэ тараан ажалай болон мал ажалай ашаг шэмэтэ зүйлнүүдые худалдаха табан жэлэй даабари болзорhоо урид үлүүлэн дүүргэгдээ. Тиигэжэ колхозоймнай жэлэй дунда зэргын олзо 1 миллион 700 мянга гаран түхэригтэ хүргэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозойнгоо кассада 323,3 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаабди. Эдэ амжалтануудnай ажахыгаа аша үрэтэйгөөр эрхилхэ арга боломжо бидэндэ олгоо.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын квартал барагдаба. Түрэл партиингаа XXIV съездэ ажалай эрхим бэлэг бариха гэhэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэhэндээ баяртайбди. Нэгэдэхи кварталай түсэбhөө гадуур гүрэндэ 710 центнер hүн, 101 центнер мяхан, 20 мянган үндэгэн худалдагдаа.

Ажал хүдэлмэридөө абьяастайгаар хандадаг, бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүд ажахыдамнай үдэр бүри олошорно. Нэрлэбэл, hаалишад А. Л. Васильева, Е. И. Иванова, Н. М. Сластина, А. С. Кошелева болон бусад болоно. Жэшээнь, А. С. Кошелева гурба hарын туршада үнеэн бүриhөө 645 килограмм hү hаагаа. Колхозоймнай олонхи hаалишад hү hааха кварталайнгаа түсэб-уялга съездын нээгдэhэн үдэр дүүргэhэн байха юм.

Тиихэдэ залуу мал шахан таргалуулдаг гүүртынхидшье hаалишадhаа холо гээгдэнэгүй. Мал шахан таргалуулагшад, тугалшад нүхэд К. А. Васильев, А. С. Сучкова, К. Е. Мальцева, Е. Т. Одношивкина гэгшэд малайнгаа үдэр бүриин шэгнүүрые 1100 граммда хүргэнэ. Эдэл малшадай эршэтэй ажалай ашаар колхознай гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа даабари үлүүлэн дүүргээ бшуу.

Хонин ажал колхозоймнай гол hалбари гэжэ бултанда мэдээжэ. 12 мянган хурьга абаха гэhэн үгэдөө хонишоднай хүрөө. Мүнөө абаhан түл түрсэеэ гарза хохидолдо оруулангүй хүхэ ногоон дээрэ гаргаха гэhэн нэгэл эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллажа байнад.

Арад зонойнгоо баян дэлгэрээр ажаhууха хэрэгтэ түрэл партимнай саг үргэлжэ эсэгэ ёhоной анхарал оролдолго гаргажа байдагынь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй тоосоото элидхэл дотор алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. Шэнэ табан жэлдэ колхознигуудай ажалай түлөөhэн улам дээшэлхэ, үндэр наhатай болоhон колхознигууд алба хаагшад болон хүдэлмэришэдтэл адляар пенси абадаг болохонь. Парти, правительствынгаа иимэ ехэ анхарал оролдолгодо харюу болгон, бүри hайнаар хүдэлхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ехэшье, багашье юумэндэ арьбалалта, алмалта туйлахын тула хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэбди гээд манай колхознигууд нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Хабарай тарилга эхилхэ ойртобо. Оньhон техникэ болон бусад зэр зэмсэгүүд поли дээрэ гарахаар хүсэд бэлэн. Нуга сабшалан hайжаруулгын габшагай хоёр hарын хүдэлмэри эхилэнхэй. Сабшалан, поли дээрэ—15 мянган тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргаха даабаритай hэмди. Тэрэнэй 11 мянган тонные үнгэрэгшэ намар гаргаабди. Т. С. Кушнаревой хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отряд Калиновкын бригадын сабшалан дээрэ үдэрэй 350—400 тонно шэбхэ гаргана. Тиихэдэ бригада бүхэндэ 5—5 хүнhөө бүридэhэн луговодууд ажаллажа эхилэнхэй.

Ц. СЕМЕНОВ,
«Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

Мухар-Шэбэр.

КОЛЛЕКТИВТЭЭ ЭРХИМЛЭБЭ

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив нэгэдэхи кварталайнгаа даабари мартын 28-да дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур ехэ продукци бүтээн гаргаха гэhэн социалис уялга абаhан юм. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула цехүүдэй, мастерска участогуудай бригаднуудай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадана. 3-дахи цехэй хүдэлмэришэд ажалайнгаа сагые хүсэдөөр хэрэглэнэ. Тиин халаанайнгаа даабари хододоо 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, hайн шанартай продукци бүтээн гаргана. Эдэнэр бэшэ цехүүдэй коллективүүдэй дундаhаа эрхимлэжэ, заводой дирекциин, партбюрогой болон профсоюзай организациин зүгhөө дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаhан байна.

Мастер Павел Пантелеймонович Шульгинай даадаг участогай хүдэлмэришэд хододоо hайн шанартай продукци бүтээн гаргадаг юм. Энэ участогай хүдэлмэришэдhөө жэшээ абаhан бэшэшье хүдэлмэришэд ажалдаа hайнаар хандана.

Д. БАЛДАНОВ.

ҺААЛИШАНАЙ БЭЛЭГ

Зэдын аймагай «Мир» колхозой гэшүүд мал ажалаа ашагтайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулна. Коммунист Ж. Б. Бадмаевай хүтэлбэрилдэг hаалиин 4-дэхи фермын малшад үйлэдбэриингөө туйлалтануудые жэл ерэхэ бүри улам дээшэлүүлнэ.

Фермын залуу hаалишан Намжилмаа Бадмаева олохон жэлэй туршада эндэ хүдэлхэ зуураа, ажалайнгаа тодхоя оложо, эрхим hаалишадай нэгэн болонхой. Тиигэжэ тэрэ фермын ахалагша hаалишан болгогдоо. Намжалмаа хамта хүдэлжэ байhан нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй.

Нүхэр Бадмаева hү hаалгаар жэл бүхэнэйнгөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. «Мир» колхозой правлени энэ түрүү hаалишанай ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэрэниие Москва хото, арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэдэ ошохо путёвкоор шагнаhан байна.

Мүнөө hаалишан Бадмаева 17 үнеэ даажа абаад харууhална. Үнэн сэхэ, оролдосото ажалаараа түрэл партиингаа түүхэтэ съездые эрхим бэлэгээр угтаба. Съездын нээгдэхэ үдэр hарынгаа даабари тэрэ 280 процент дүүргээ hэн.

З. МУНКУЕВА.

БОРНОЙЛГО ЭХИЛЭЭ

Бэшүүрэй совхозой хүдэлмэришэд ажалдаа үнгэрэгшэ жэлдэ hайн үрэ дүн туйлаhан юм. Мүнөө жэлдэ баhал эрхим амжалта туйлахаар шиидэнхэй.

Хабарай дулаан саг газаа орожо, хаа хаанагүй хабарай тарилгада бэлэдхэл дүүргэгдэжэ, энэ шухала хүдэлмэри эхилжэ байна.

Тус совхозой 1-дэхи отделениин тракторна бригадын бригадир С. Содбоевтой уулзажа, тарилга хэзээ эхилхэеэ байhан тухайнь hонирхобобди.

— Хабарайнгаа тарилгада хүсэд түгэлдэр бэлэмди. Манай бригадада хоёр агрегат полидо гаража, борнойлгоёо эхилээ. Найдамтай бэрхэ трактористнар Цыренов Дамба, Норбоев Гомбо гэгшэд тэдэниие жолоодоно. Иигээд хүйтэрэнгүй, нарата дулаан үдэрнүүдэй тогтоодхиходо, энэ hарын hүүл багаар шэниисэеэ тарижа эхилхэбди, — гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

Д. ДАМБИЕВ.

Үдэр, хоногой үнгэрхэ тума хабарай тарилгын хаhа ойртожо байна. Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд тарилгада hайнаар бэлэдхэнэ.

МТМ-гэй уужам хашаа соо 42 сеялкэ жэрылдэнэ. Шалгалтын комисси тэдэндэ үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Плугуудынь hайн шанартайгаар заhабарилагданхай.

Трактористнар Гольфан Зайдуллин, Буда-Цырен Эрдынеев хоёртой танилсаябди. Тэдэнэр өөhэдынгөө «хүлэгүүдые» үнидэ бэлэн болгоо. Мүн Н. Эрдынеев, В. Кульфанов, И. Ланцев, Б-М. Мункуев, түмэршэ дархан С. Калашников, балташан Д-Ц. Очиров гэгшэд оролдосотойгоор хүдэлнэ. Тиихэдэ ажалай ветеран Р. Д. Эрдынеев мүрысөөндэ хододоо түрүүлhээр. Залуу токарь комсомол басаган С. Мункуева магтаалтай.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгада гүйсэд бэлэн болоhон тухайгаа Ноёхоной механизаторнууд мэдүүлнэ.

Зураг дээрэ: 1. Хабарай тарилгада бэлэн болоhон тракторнууд. 2. Залуу тракторист Б-Ц. Эрдынеев.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ...ДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЭ

...сквагай партийна эдэбхитэдэй суглаан

...хотын 900 мянган коммунистнуудай түлөөлэгшэд үндэр ха... ...эрэлтэйгээр, партиин хараа түсэбые бэелүүлхэ халуун ...эйгээр партийна эдэбхитэдэй суглаанда Кремльдэхи Съезднүү... ...соо апрелиин 14-дэ сугларба.

...анда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ пре... ...нэгэн hаналтайгаар hунгаба.

...С-эй XXIV съездын дүнгүүд, Москва городой партийна органи... ...лгонууд тухай» элидхэл КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэ... ...С-эй МГК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр В. В. Гришин хэбэ. ...суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн КПСС-эй Ленинградска райкомой ...секретарь Ю. И. Репников, «Балта ба хадуур» заводой булад ...ша В. В. Ключев болон бусад КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ ...нүүдэй нэгэн hаналтайгаар hайшаагдажа байhыень элирхэй... ...гээд, партиин табиhан түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ...үдые тодорхой hайнаар зүбшэн хэлсэбэ.

...тэдэй суглаан нэгэн дуугаар резолюци баталан абаба. Тэрээн ...С-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хүсэд дүүрэнээр, ха... ...эhэн, шууд хүтэлбэри болгожо абаhан байна. Москва горо... ...организаци коммунизмын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэ... ...н юм, КПСС-эй дайшалхы отрядынь, тэрэнэй Центральна ...найдамтай түшэг тулгууринь ходо байhан юм, байхашье гэжэ ...дотор тэмдэглэгдэнэ. Москвае манай агууехэ сагай нэрэ түрэдэ ...шээтэ коммунис ёhоной город болгохо гэhэн партиин ...ргэхын тулада Москва городой партийна организаци, ниис... ...ажалшад хамаг бүхы юумэ хэхэ гээд резолюци доторынь тэм...

...-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ...хабаадагшад ехэ үүсхэлтэйгээр баталан абаба. (ТАСС).

...эй XXIV съездын Резолюцинууд ба Тогтоолнууд хэблэгдэн гараба

...Союзай Коммунис пар... ...съездэ КПСС-эй Цент... ...Комитедэй тоосоото элид... ...Резолюциие, КПСС-эй ...зарим хубилалтануудые ...тухай Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын Тогтоолые аминдань брошюра болгон, Политическэ литературын хэблэл гаргаба.

Брошюра олон тиражтайгаар гаргагдаа.

ЛУНОХОДОЙ ОРЁО БЭРХЭШЭЭЛТЭЙ ЗАМ

...нуунай алас холын холбоо ...бэелүүлдэг центр. (ТАСС). ...харгы дээрэ хэдэн үдэ... ...тээ тохёолдоhон hо... ...шэнэ хүнхэрые «Луно... ...шэнжэлжэ үргэлжэлhөөр. ...ябадаг аппарат хүнхэрнүүдэй хоорондохи жэгдэ талмай дээрэ мүнөө үедэ байжа байна. Борт дээрэхи оньhото түхеэрэлгэнүүдынь гэмгүй hайн. Научна аппаратурань, тусгаарлабал, рентгеновскэ телескоп, радиометр гэмгүй hайнаар хүдэлнэ.

„Космос-406"—замбуулинда

...смос-406» гэжэ хэмэл одон ...14-дэ Советскэ Союзhаа ...худар табигдаба. Зам... ...дайдые шэнжэлгэ үргэлжэлүүлхэ зорилготой научна аппаратура хэмэл одон дээрэ табяатай.

(ТАСС).

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ ПРИКАЗ

1971 оной апрелиин 13 — № 71 — Москва хото

Алба хэхэ болзороо дүүргэhэн сэрэгэй албатаниие 1971 оной май—июньдэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдhээ табиха тухай, сэрэгэй бодото албанда гражданинуудые ээлжээтэ гуримаар татаха тухай

«Бүгэдэ ниитын сэрэгэй уялга тухай» СССР-эй Хуулитай зохилдуулан захирхамни:

1. Сэрэгэй алба хэхэ болзоройнь 1971 оной июлиин 1 хүрэтэр дүүрэhэн хүнүүдые 1971 оной май—июньдэ Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой, хилэ сахилгын ба дотоодын сэрэгэй зэргэнүүдhээ запаста табиха.

2. Сэрэгэй албатаниие запаста табигдаха болоhон тойнь дашарамдуулан, энэ приказай нэгэдэхи пункттай зохилдуулан, сэрэгэй албанда татагдаха үдэр хүрэтэрөө 18 наhа гүйсэhэн, албанда татагдаха болзороо хойшолуулха эрхэгүй гражданинуудые, тэрэшэлэн албанда татагдаха аад, хойшолуулагдаhан болзоройнь дүүрэhэн гражданинуудые Совет Армиин, Далай-Сэрэгэй Флодой, хилэ сахилгын ба дотоодын сэрэгүүдэй бодото албанда татаха.

3. Энэ приказые бүхы ротонуудта, батарейнүүдтэ, эскадрильнуудта, корабльнууд дээрэ соносхохо.

СССР-эй Оборонын Министр, Советскэ Союзай Маршал А. ГРЕЧКО.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР Н. К. ПОПКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хэблэлэй органуудта олон жэлэй туршада hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө, 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Кабанскын аймагай «Байгалай галнууд» газетын редактор нүхэр **Попков** Николай Кузьмичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной апрелиин 14.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР Г. Д. ШИШКИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын сүүдэй зургаануудта олон жэл соо оролдосотой hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой арадай судья нүхэр **Шишкина** Галина Дмитриевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной апрелиин 14.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР В. И. ШИГАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажахын организацинуудта олон жэл соо оролдосотой hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнь, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө, мүн түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын нооhо угаадаг фабрикын директор нүхэр Виталий Иванович **Шигановые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной апрелиин 9.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДУРШЭЛЭЙ ХУУДАҺАН

Адрес: Кабанскын совхоз

БУХЫ ҺАЛБАРИҺАА-БАЯН АШАГ ОЛЗО

А. ХМЕЛЕВ, Кабанскын совхозой директор, КПСС-эй XXIV съездын делегат

I. АМЖАЛТА ӨӨРӨӨ ЕРЭЭГҮЙ

БАЙГША ОНОЙ эхин багта республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ совхозойнгоо табан жэлэй түсэбые ямараар дүүргэһэн, бүхыдөө хэды шэнээн продукци гүрэндөө тушааһан тухайнь тобшохоноор хөөрэһэн байгааб. Забһарлалгын үедэ нэгэ аймагай түлөөлэгшэ хажуудам ерээд, иигэжэ асууба:

— Та мүнөө эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа хэлэбэт. Теэд совхозтнай жэлдээ хэды шэнээн мяха, һү, хартаабха бэлэдхэлэй пунктда оруулдаг гээшэб?

— Үнгэрһэн жэлдэ совхоз гүрэндэ 22 мянган центнер мяха, тэрэ тоодо 16,3 мянган центнер нугаһанай мяха, душөөд мянган центнер һү, 21,4 мянган центнер хартаабха тушаагаа,—гэжэ хэлэхэдэмни, тэрэ гайхангяар толгойгоо һэжэрээд, иигэжэ хэлээ һэн:

— Оһоо, тиихэдээ гансахан танай совхоз зарим аймагуудай бүхыдөө тушааһан, худалдаһанһаа ехэ мяха, һү, хартаабха Эхэ орондоо үгэнэ ха юм даа. Атаархамаар лэ тоонууд байна...

Энэ хөөрэлдөөе юунэй тула дурданабши гэхэдэ, оройдоол арбаад жэлэй саада тээ манайшье Кабанскын совхоз юрын жиирэйл ажахынуудһаа юугээрээшье илгардаггүй байһан юм. Эгээн түрүүн минии эндэ хүдэлхэеэ ерэхэдэ, отделени бүхэндэ үхэрэй, гахайн, шубуунай, үшөө хажуугаарнь хониной жэжэхэн фермэнүүд байгаа һэн. Тэрэ үедэ совхоз халтад гэхэдээл жэлдээ хэдэн зуу мянган түхэригөөр гарзатажа гарадаг бэлэй.

Энэ янзаараа хүдэлжэ холо ошогдохогүй. Теэд юу хээ һаамнай, ажахыгаа ямар аргаар эрхилээ һаамнай, гарза хохидолһоо гараха, эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр абтаха гээшэб гэжэ нилээд бодомжолжо үзэһэн, бүхы талаһаань шэнжэлһэн байнабди. Илангаяа партиин обком болон райкомой зүгһөө манда горитой туһа хүргэһэн, али болохоор дэмжэһэн, шухала заабари үгэһэн байна.

Түбхын түрүүн эндэ тэндэ тарашаһан үхэрэй, шубуудай жэжэ фермэнүүдые томодхожо, харин гарза ехэтэй гахайн, хонидой бишыхан фермэнүүдые оройдонь үгы болгоод, гол түлэб мяха, һү, хартаабха үйлэдбэрилхэ гол мэргэжэлтэйгээр ажахыгаа эрхилхэ гэжэ шиидэгдээ һэн.

Тиигээдшье тэрэ үедэ хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй, мүн партиин XXIII съездын холын хараата шиидхэбэринүүд хүсэндөө хүргэгдэжэ, манай совхоз мэтэ гээгдэнги ажахынуудай байдалые эрид һайжаруулха, экономикыень бэхижүүлхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ туһа нэмэри боложо үгөө. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэрилһэн эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдан абалгын, илангаяа түсэбһөө гадуур тушааһан, худалдаһан продукциин үнэ сэнгэй эрид дээшэлүүлэгдэһэнэй аша үрэ тон ехэ байгаа. Тиимэһээ ажахынууд эдеэ хоолой зүйлнүүдые шадаалһаа ехээр худалдаха, тушааха гэжэ оролдодог болоо. Энээнһээ уламжалан, ажахынгаа экономикын бэхижэжэ, олзо доходой ехэ болоод, ажалай һайн түлөөһэ абадаг болоходо хүнүүдшье урматай, эдэбхитэй, урагшаа һанаатайгаар хүдэлдэг болоо бшуу.

II. ГОЛ БАЯЛИГНАЙ ГАЗАРҺАА ЭХИТЭЙ

ҺҮҮЛЭЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ хүдөө ажахыда машина, техникэ олоор, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр үгтэдэг болоо. Совхозуудта элдэб шэнэ барилга ехээр хэхэ, һайн үүлтэрэй мал худалдажа абаха хэрэгтэ мүнгэ зөөри элбэгээр һомологдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой Бага-Колесовско фермын зоотехник Л. Филонова, техник-үрэжүүлэгшэ Н. Дорохова.

Эдэ бүтэдын ашаар урдань гарза гайһаа гарадаггүй байһан манай совхоз мэтэ ажахынууд мүнөө хэдэн зуу мянган, миллион хүрэтэр түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулна ха юм. Жэшээнь, совхознай нёдондо хоёр миллион шахуу түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулаал даа. Парти, правительствымнай хараалһан ямаршье ехэ хараа түсэбүүд, асари томо хэмжээ ябуулганууд заатагүй хүсэндөө хүргэгдэдэг байһанай үшөө нэгэ гэршэнь энэ болоно. Тиимэһээ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдаһан гайхамшагта ехэ хэмжээ ябуулганууд хэзээдэшье бэелүүлэгдэхэ, арад зонноймнай ажабайдалай бүри баян дэлгэр, улам жаргалтай һайхан болохо байһанда совет хүнүүд батаар этигэнэ. Тэрэниие хүсэндэнь хүргэхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана, саашадаашье ажаллаха.

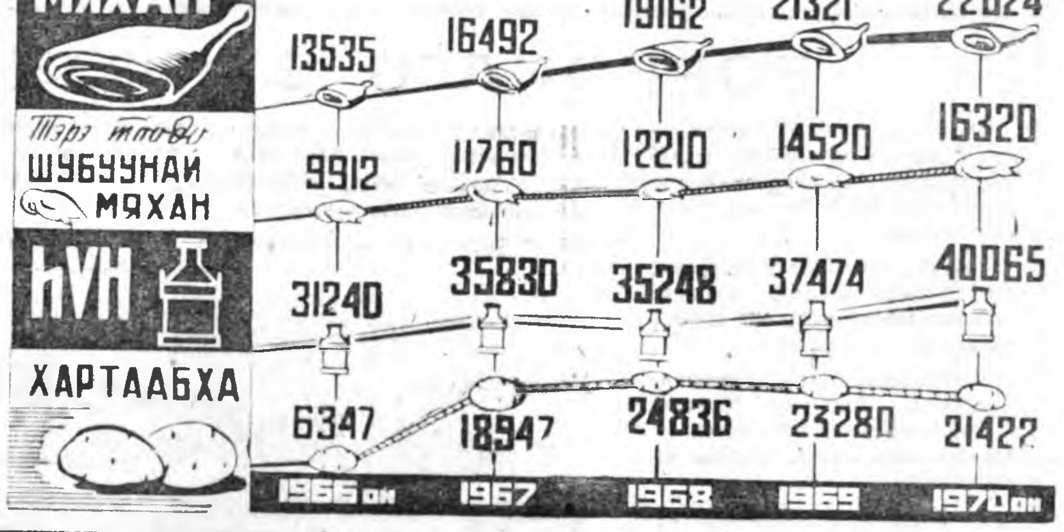
Би өөрөө түрэл партиингаа һаяхан дүүрээшэ XXIV съездын делегат боложо, тэндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай элидхэлнүүдые, мүн үгэ хэлэһэн хүнүүдые шагнаха тон ехэ золтой байгааб. Эдэ бүгэдые шагнажа байхадаа, олохон юумэ бодожо, шэбшэжэ һуугаа һэм.

Энээнһээ уламжалан, манай совхозойхид һүүлэй табан жэлдэ ямараар хүдэлөө гээшэб, шэнэ юһэдэхи табан жэлдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр абадаг болохын тула үшөө юу хэхэ болонобибди гэжэ өөрынгөө хэдэн ажаглалта хэлэхэ һанаатайб.

Хэнэйшье мэдэһээр, газар гээшэмнай ямаршье ажахын гол баялиг мүн. Тэрэнээл зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр эдлэжэ шадаа һаа, ороoһо тараан, мяхан, һүн, хартаабха, овощ ехээр абтаха бшуу. Кабанскын совхоз хэр угһаа хойшо газараар бага гэжэ тоологдодог юм. Бүхыдөө оройдоол хорёод мянган гектар газартайбди. Тэрэнэй 10,7 мянган гектарынь тарялан, тэрээн дээрэ аяар 6,5 мянган гектартань таряа ургуулнабди, саада тээнь 5531 га сабшалан, 4 мянга гаран гектарынь бэлшээри (ехэнхинь Сэлэнгэ мүрэнэй арал, олтирогууд дээрэ) болоно.

Ороoһо таряа, үбһэ ногооной ургаса ехээр абажа шадаагүй һаа, мяха, һү элбэгээр үйлэдбэрилхэнь бэрхэтэй гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ бидэ нэн түрүүн тарялан, сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ зорилго табяабди. Теэд энээниие хайшан гээд бэелүүлхэб? Сэбэр паар ехээр хахалха гэхэдэ, газарнай бага. Ороoһото ургамалнуудай тарилгые бага болгожо болохогүй бшуу.

Иимэ юумын болоод байхада, нэгэдэхеэр, горох ехээр тариха, мүн адууһа малда эдюулхэ силос дарахын тула гол түлэб баһал горох обёос хоёрые холижо тариха, тиигээд тэрэ газарыень намар паар болгон хахалдаг байха гэжэ шиидээ һэмди. Юуб гэхэдэ, горох гээшэмнай газарай хүрьһэндэ шухала бодос—азот ехээр үгэдэг ургамал шуу. Тэрэшэлэн горох элбэг ургаса үгэхэһөө гадна, тэрээнһээ малаймнай эдихэдэ шэмэтэй үбһэн, һолоомон ехэ гарана ха юм. Тиигэжэ бидэ 1200 гектарта горох сэбэрээр, үшөө 1500 гектарта тэрэниие обёостой холёод таринабди. Хойто жэлынь тэндээ шэнийсэ тарихадамнай, сэбэр паарһаашье ехэ дутуугүй ургаса үгэдэг гээшэ. Хоёрдохёор, тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулдаг болообди. Гансахан нёдондо жэлэй ургасада 1340 тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 31,3 мянган тонно наг шэбхые торфтой холёод оруулаабди. Гурбадахяар, ажалай эмхидхэл гуримшуулагдаа. Ороoһо таряа, хартаабха, тэжээлэй ургамалнуудые ургуулха тусгаар оньһожоруулагдаһан бригада, звенонууд эмхидхэгдээ. Тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэриин агротехникэ наринаар сахигдадаг болохо. Зүб севооборот нэбтэрүүлхэ талаар ажахын главна агроном И. Е. Стулёв түрүүтэй отделенинүүдые эрхилэгшэд Н. Ф. Суворов, И. Ф. Шигаев, Г. М. Воронин болон бусад һүүлэй табан жэлдэ ехэхэн оролдолго гаргаа. Бүхы ургамалнуудай һайн шанартай эрхим сортын үрэһэ бэлдэхэ, ургасын буртаг үбһэ сэбэрлэхын тула авиаци хэрэглэжэ, хоро сасуулдаг болообди.

III. МЯХА, ҺҮН—МАНАЙ ГОЛ ПРОДУКЦИ

ОРООҺО ТАРЯАНАЙ, бусадшье ургамалнуудай ургаса жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ, ажалайншье гаргаша бага болоно. Тусхайлбал, 1960 ондо тарялангай га бүриһөө 9 центнер ороoһо суглуулһан һаа, ехэ ган гасуурай тохёолдоһон урзанда жэлдэ тэрэл газарһаа 82 мянган центнер таряа абаабди. Харин нёдондо бүхы тарялангай гектар бүриһөө 17 центнер ургаса хураажа, хамта 116 мянган центнер ороoһо амбаартаа оруулаабди. Зарим түрүү бригаданууд, жэшээнь, совхозой үнинэй механизатор В. К. Дранкинай хүтэлбэрилдэг тракторно-тарялан ажалай бригадынхид жэл бүри гектарай хори гаран центнер таряа ургуулна.

Совхоз наймадахи табан жэлдэ ехэнхидээ өөһэдынгөө ургуулһан ороoһо таряагаар үхэр малаа, шубуудаа тэжээхэһээ гадна, үшөө 489 мянган центнер ороoһо гүрэндөө тушаажа, табан жэлэйнгээ түсэб 163 процент дүүргэжэ шадаа.

Һүүлэй хэдэн жэлдэ ехэхэн газарта хартаабха тарижа, бараг һайн ургаса абанабди. Түрүүн хартаабха таридаг болохо гэхэдэ, зариман дурагүйшэг байһан юм.

— Үхэр мал, шубуудые олоор үсхэбэрилжэ байгаад, хартаабха ехээр таряад яахамнайб,—гэлдэхэ хүнүүд бии һэн.

Теэд шииг нойто элбэгтэй манай эндэ хартаабхые һайнаар ургуулжа шадаа һаа, элбэг дэлбэг ургаса үгэхэ, олзо доходшье һайса оруулха байна бшуу. Харыт даа. Һүүлэй дүрбэн жэлдэ удаалуулан 200 гектар газарай га бүриһөө дунда зэргээр 146 центнер ургаса абаад, жэл бүхэндэ хори гара мянган центнер хартаабха гүрэндөө худалданабди. Тиигэжэ хартаабха ургуулгаһаа жэлдээ 80 мянга гаран түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулагдана. Манайда хартаабха тариха, ургасынь хойноһоо харууһалха, хурааха, томо жэжээрнь илгаха хүдэлмэри хуу оньһон машинын хүсөөр хэгдэнэ. Иигээд ерэхэдээ, хартаабха ургуулга үхэр мал, шубуу үсхэбэрилгэдэмнай нэгэшье һаад хэнэгүй, харин ажахыда сэбэр ашаг олзо ехээр үгэнэ ха юм.

Юһэдэхи табан жэлдэ ороoһо таряа бүри ехээр абадаг болохо гээшэ хүдөө ажахые хүгжөөлгын гол шухала зорилгонуудай нэгэн зандаа байха гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдана.

Энэ талаар манайшье ажахы туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй. **Шэнэ табан жэлэй туршада тарялангай га бүриһөө 20 центнерһээ доошо бэшэ таряа, 160 центнер хартаабха ургуулха зорилго табигдана.** Энээниие бэелүүлхэ арга боломжо, хүсэншье бии. Гансахан байгша ондо тарялан, сабшалан дээрэ 1700 тонно минеральна үтэгжүүлгэ, нилээд ехэ наг шэбхэ оруулагдаха байна. Саашадаа минеральна үтэгжүүлгэ бүри ехээр абадаг болохобди. Мүнөө бүхыдөө 39 комбайнтай, элдэб түхэлэй 98 трактортай байбалнай, ойрын жэлнүүдтэ гүрэнһөө үшөөл олон хүсэ ехэтэй шэнэ техникэ үгтэхэ байһаниинь лабтай.

Манай совхоз нугаһа олоор үсхэбэрилхэһөө гадна, үшөө 5700 үхэртэй, тэрэ тоодо 2 мянга шахуу үнеэдтэй байна. Эдэ олон үхэр малые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангажа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һүүлэй хэдэн жэлдэ баһал ехэ анхарал хандуулагдаа.

Сабшалангай бага, тэрэниие ургадхэхэ арга боломжын үгы байһан дээрэһээ, нэн түрүүн, үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ һэмди. Һүүлэй гурба-дүрбэн жэлдэ мянга шахуу гектар сабшалан элдүүрилэгдэжэ, олон жэлэй ногоон таригдаа. Жэл бүри нилээд ехэ газарта борной, дискэ шэрэгдэжэ, хүрьһэниинь һайжаруулагдана, тэндэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэтэй холигдожо шанаржуулагдаһан торф ехээр гарганабди.

Нёдондо 60 мянган центнер үбһэ хураагаад, тэрэнээ бүхэли үбэлдөө малдаа бардамаар эдюулжэ ондо оруулаад, нилээд ехэ үбһэ хүр оруулхамнай. Мүнөөшье хабарай үедэ фермэ бүхэнэй газаа арбаад-хорёод һүри үбһэн ойроо хүртөөгүй байһаар. Шэмэтэ тэжээл—силос, корнеплодууд, үбһэнэй гурил гэхэ мэтые баһал ехээр бэлэдхэнэбди. Жэшээнь, хартаабха элбэгээр ургуулхадаа, тэрэнэйнгээ голодоһые үнеэдтэ, шахамал үхэртэ һайса эдюулнэбди.

Ондоогоор хэлэбэл, үхэр мал, шубууд тэжээлээр дуталдахаяа болинхой. Үбһэ тэжээл бардамаар эдеэд байхадаа үхэр малай, илангаяа үнеэдэй һү шэмэ хараа байса дээшэлнэ. Хэрбээ табан жэлэй саана совхоздо үнеэн бүриһөө 1818 килограмм һүн һаагдаһан һаа, нёдондо 2452 килограмм һүн абтаа. Совхоз, аймаг доторoo ходо түрүү зэргэдэ ябадаг, Бага-Колесово тосхоной фермынхид (даагшань М. З. Карачун) үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3150 килограмм һү һааһан байна. Ажахын түрүү һаалишад Александра Березкина, Прасковья Михалева, Нина Корытова, Надежда Имеева, Валентина Клименищева гэгшэд нёдондо үнеэн бүриһөө тус тустаа 3250—3300 гаран килограмм һү һаагаа юм.

Үнеэдэйнгээ тоо ехэ олошоруулангүй, имагтал племенной хүдэлмэри зүбөөр табижа, малай үүлтэр һайжаруулаад, харууһа, тэжээлыень һайнаар эмхидхэдэг болоод, үнгэрһэн табан жэлэй туршада һү һааляа 35 процентээр дээшэлүүлээбди. Хэрбээ табан жэлэй саана гүрэндөө гуша шахуу мянган центнер һү тушааһан һаа, нёдондо 40 мянган центнер сагаан эдеэ бэлэдхэлэй пунктда оруулаабди.

Инкубаторна станциин хүдэлмэрилэгшэд Надежда Нечкина, Валентина Галецкая.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Совхозой эрхим шубуушадай нэгэн Татьяна Суворова.

Малай үүлтэр һайжаруулха, тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо ехэ анхарал хандуулагдана. Саашадаа үхэрнүүдэй үүлтэр һайжаруулжа, харууһа, тэжээлыень бүри һайнаар эмхидхээд, **табан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө жэлдээ 3000 килограмм һү һаадаг болохо зорилготойбди. Мүн фермэнүүдтэхи бүхы хүдэлмэриие оньһожоруулха, мяха, һү улам гаргаша багатайгаар абадаг болохо байнабди.**

Жэшээлбэл, манай совхоз мүнөө шахамал үхэр бүхэниие дунда зэргээр 317—320 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаана. Саашадаа тэдэниие тус бүридэнь ядахын сагта гурба хахад центнертэ хүргөөд тушаагаа һаамнай, олохон зуун центнер мяхан нэмэжэ абтаха, олзо доход ехэ оруулагдаха бшуу.

IV. НУУР ДАЛАЙ БҮРХӨӨМЭ НУГАҺАД

АЖАХЫДАМНАЙ нугаһа үсхэбэрилэгдэжэ эхилһээр арбаад жэл болохонь. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ эдэмнай хурдан түргэнөөр олошоржо, ашаг олзо эгээл ехээр оруулдаг һалбари болонхой. Нёдондо манай шубуушад бүхыдөө 700 мянга шахуу нугаһа тэжээжэ, 16.3 мянган центнер эрхим шанартай шубуунай мяха гүрэндөө тушаагаа гэхэ гү, али бүхыдөө тушаагдаһан мяханай далаад процентнь нугаһанай мяхан болоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ һалбаримнай ажахыдаа 1,9 миллион үлүүтэй түхэригэй сэбэр ашаг олзо үгөө юм. Ондоогоор хэлэбэл, нугаһанай мяха абахын тула хэгдэһэн бүхы гаргашые тоолоод байхада, тэрэнэй центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 80 түхэригһөө дээшэ гаранагүй. Харин тэрэнэй центнер бүхэниие 167 түхэригөөр гүрэндэ тушаанабди. Иигээд ерэхэдээ нугаһанай мяханай центнер бүхэнһөө 87 түхэригэй сэбэр ашаг олзо орожо үгэнэ бшуу.

Ажалаа арбан хүргэндаал мэдэхэ болоһон шубуушад манда олон. Өөрөө олон жэлдэ шубуушанаар хүдэлһэн, мүнөө эхэ нугаһадай фермые даагша Серафима Филонова ба тэрэнэй нүхэд Елена Хосодаева, Екатерина Мадуева, Мария Пыльникова гэгшэд жэл бүри үндэгэ олоор абана. Хэрбээ 1965 ондо эдэнэр нугаһан бүриһөө 112 үндэгэ абаһан һаа, нёдондо тэрэнээ 135-да хүргөө. Байгша ондо энэ фермынхид нэгэ миллион үлүүтэй үндэгэ абаха зорилготой юм.

Истомино тосхоной инкубаторна станциинхид (даагшань, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Н. А. Анохина) жэлһээ жэлдэ эрхим үрэ дүн туйладаг. Инкубарторта хэһэн үндэгэнэйнгөө дала-наян процентһээ доошо бэшыень дальбараа болгожо гаргана. Эндэхид мүнөө жэлэй эхинһээ хойшо 300 һайса гара мянган дальбараа гаргажа, шубуушадтаа үгөө.

Һаяхан үндэгэнһөө гараһан нарай дальбараануудые тушаажа абаад, нарин һайнаар харууһалжа, тэдэниие тэбхэр хоёр һарын туршада тус бүридэнь 2 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй болгожо гүрэндэ тушааха зорилго шубуушадай урда табигдадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ И. И. Гусевай хүтэлбэрилдэг бригадынхид нугаһанай дальбараа бүхэниие хоёр һаратайдань 2,4 шахуу килограмм шэгнүүртэй болгожо тушаагаад, Эхэ орондоо долоо мянга гаран центнер мяха үгөө. Бэрхэ шубуушан Любовь Бабинцева өөрынгөө даажа абаһан арбаад мянган дальбарааe тус тустань 2,8 килограммда хүргэжэ тушаагаа һэн.

Нугаһанай дальбараануудые нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түргэн томо болгохо гээшэ нилээд харюусалгатай, ехэхэн оролдолго шадабариин хүсэн. Шубуушад үдэр, һүнигүй ээлжээлэн харууһалжа, хаһа сагтань (хоёр час болоод лэ) эдеэлүүлжэ, уһалжа, байра соохиинь нэгэ жэгдэ дулаан, хуурай байлгадаг юм. Зундаа тэдэниие уһа нуурта гаргажа сэнгүүлнэ, бэлшээнэ. Бидэ нугаһадтаа үйрүүлһэн талха тарянай зүйл, холимол тэжээл, машиндагдаһан һү, уһанай үтэн хорхой, хорхойн гэр, загаһанай тоһо, үбһэнэй, нарһанай шэлбүүһэнэй гурил гэхэ мэтые эдюулдэгбди.

Шубуудай харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхээд, гол түлэб хямда сэнтэй аад, шэмэтэй һайн тэжээл эдюулдэг болоһоноймнай ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ нугаһанай мяха абалгын ажалай гаргаша һураггүй хороо. Хэрбээ табан жэлэй саана центнер шубуунай мяха абахын тула 3,78 хүнэй хүдэлһэн үдэр гаргагдадаг һаа, мүнөө тэрээндэ оройдоол 1,58 хүнэй ажаллаһан үдэр гаргагдана. Бүхы дээрээ тэжээлшье бага гаргагдадаг болоо. Урдань абтаһан мяханай центнер бүхэндэ 9—10 тэжээлэй единицэ гаргагдадаг һаа, нёдондо тэрэмнай оройдоол 4,1 тэжээлэй единицэдэ хүрөө.

Гэбэшье энээгээр һанаагаа амарха үндэһэн үгы. Шубуунай эрхим шанартай мяха бүри ехээр абадаг, гүрэндөө тушаадаг болохо арга боломжо манда бии.

Малай, шубуудай үүлтэр һайжаруулжа, улам олон бөлгохо, мүн мал ажалай продуктнуудые промышленна үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэрилхэ гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдана. **Тиимэһээ манай совхоз жэл бүри нэгэ миллионһоо үсөөн бэшэ нугаһа тэжээхэ, 20—22 мянган центнер шубуунай мяха гүрэндөө т... даг болохоор хараална.** Шубуудайнгаа ф... нүүдые оньһожоруулжа, ёһотойл мяханай ф... рика болгохобди.

V. АЖАХЫН ЭКОНОМИ... БА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭ...

ЭНДЭ ДУРСАГДАҺАН бүхы үрэ дүн, ажа... мнай нэн түрүүн партиин XXIII съ... хойшо хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүг... тухай абтаһан шухала хэмжээ-ябуулга... бэелүүлэгдэһэнэй ашаар туйлагдаа.

Гансахан һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ... зой үйлэдбэриин гол фонд 5830 мянган тү... хүрөө. Тиихэдэ совхоздомнай эдэ жэлнүүд... мянган түхэригэй элдэб барилга хэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ совхознай түсэбэйнгөө ... 74,1 мянган түхэригэй сэбэр ашаг олзо ... аад, үнэндөө 1,9 миллион түхэригэй сэбэр ... олзо абаа гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Энэ ашаг ... мнай хайшан гээд хубаарилагдана гээшэб? ... нэй хорин процентнь үйлэдбэриие ургадха... рэгтэ зорюулагдана, мүн зарим хубинь ма... техникэ, һайн үүлтэрэй мал худалдажа абах... дэб барилга хэхэ хэрэгтэ гаргагдана, һайнаа... дэлһэн хүнүүдые урмашуулха, шагнахын ... бага бэшэ мүнгэн һомологдоно. Тусхайлбал, ... рэгшэ жэлдэ хүнүүдэй ажалай гол, нэмэлт ... лөөһэнһөө гадна, гансахан урмашуулгын ... үгэхэ, туһаламжа, тэдхэмжэ үзүүлхэ хэрэгтэ ... мянган түхэриг гаргагдаа. Тиигэжэ хүдэлмэ... дэймнай ажалай түлөөһэнэй жэлэй дунда ... хэмжээн һүүлэй үедэ хараа байса ехэ болоо. ... бээ 1965 ондо хүн бүхэнэй ажалай һарын ... һэн 90 гаран түхэриг байгаа һаа, мүнөө ... 130 түхэригтэ хүрэбэ.

Гэхэтэй хамта сэбэр ашаг олзо ехээр оруу... тула совхозууд ёһоор урмашуулагданагүй, ... олзын үшөөл бага процентнь үйлэдбэриие ... хэхэ хэрэгтэ зорюулагдана гэжэ һанамаар. ... гэхэдэ, манай оруулһан сэбэр ашаг олзын ... ехэ хуби «Птицепром» трестдэ орожо, гарза... ашаг олзо ёһоор абаагүй совхозуудта хуба... шоо.

Үйлэдбэриин мүнгэ, зөөри хэрэгсэлые ... ёһоор, бодомжотой зүбөөр, гамтай наринаар ... лан гаргашалагдаһан түхэрит бүхэниие ... һаа ехэ болгожо тэхэрюулхэ ёһотойбди ... КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые ун... байхадаа, хүн бүхэнэй ойлгохоор. Тиимэһээ ... һан эдеэ хоолоймнай зүйлнүүд хэр гаргаш... болоноб, тэрэниие хороохо ямар арга бииб ... бодомжолхо байна. Манай совхоздо эконом... шэнжэлгын бюро саг үргэлжэ хүдэлдэг, про... циин өөрынь үнэ сэнгые һара, квартал бүри ... гажа байдаг юм.

Ажахын үнинэй һаалишан Любовь Бог...нова.

Нёдондо ороoһо тарянай центнер бүхэн... өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёһоор 6 түхэриг 43 м... гэтэ байха аад, 6 түхэригтэ болоо. Хартааб... түхэригэй орондо—5 түхэригтэ байгаа. Үхэрэй м... хан — 105 түхэригтэ, шубуунай мяхан —ту... бэй ёһоор 113 түхэригтэ байха аад, 80 түхэри... тэ, һүн—18 түхэригтэ байха аад, 20 түхэри... хүрэһэн. Энээн дээрэһээ харахада, ороoһо тар... үхэрэй мяхан, һүнэй өөрынь үнэ сэн үшөөл ... байна бшуу. Эндэ манай хэхэ, бодомжолхо юм... ехэ.

Үнгэрһэн табан жэл гансашье үйлэдбэри... хүгжөөгөө, зоной байдал һайжаруулаа бэшэ, ... саашадаа бүри ехэ амжалта туйлаха, хү... ажахыгаа улам үндэр хэмжээндэ хүгжөөхэ ... мыемнай заажа үгөө. Тиимэһээ шэнэ табан жэл... түсэбэй нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэгдэхэ бай... да бата этигэл найдабари түрүүлнэ, хүсэн ... мнай хүсэ нэмээнэ.

Энэ хуудаһа манай тусхай корреспондент М. НАМЖИЛОВ бэлдэбэ.

Арадай хинагшадай булан

...жалшадай бэшэгүүдтэ ...харалтайгаар хандаха

...шадай бэшэгүүдые саг ...соонь хараха, эзэндэнь зо...арюу үгэхэ гээшэ эмхи ...удай, предприятинуудай ...болон совхозуудай хүтэл...шэдэй, бусад тушаалта...имэ бэшэгүүдые хараха ...нуудай гол зорилго боло...он тухай СССР-эй Верхов...эдэй Президиумэй тогтоол ...ээр хэлэгдэһэн байдаг. ...шадай һанамжанууд, мэ...нууд, гомдолнууд саг соо...өөр харагдаха, болзор соо...жо харюу үгтэхэ ёһотой ...дэ хэлэгдэнхэй.

...Баргажанай леспромхо...адай хинагшадай бүлэгэй ...энэ хэрэгэй ямаршуу ...ай байһые тус леспромхоз...хи ОРС-до шалгажа үзөө. ...гдаһан предприяти ба эм...жалшадай бэшэгүүдэй бү...хинаха, хаража үзэхэ, ...харюу үгэхэ, тэдэ бэшэ...үндэһөөр зохихо хэмжээ ...абадал саг соогоо хангаг...ой. унжагайруулагдадаг ...ижэ шалгалта элирүүлээ. ...нь, үнгэрэгшэ жэлэй тур...леспромхозой дирекциин нэ...ээ 7 гомдол ороһон байна. ...гүүд саг соогоо бэшэ, ха...жо харагдаа. Тиигэ...гомдогшодой нэгэнэйнь ...буруу гэжэ харюусагда...арин бусадай гомдолоор ...абтанхай. Энэ предприя...эр байра эригшэдэй мэдүүл...ые директорэй орлогшо ха...абадаг байна. 65 айл шэнэ ...ороһон гү, али байраяа ехэ...н. Тус асуудалые профсо...месткомой комисси леспром...директэй хамта хаража ...дэг. Гэбэшье мэдүүлгэнүү...ые оошоройнь ёһоор тэм...гүйһөөнь боложо, арсал...ададаг байба. Мүн тэрэ ко...заседаниин протоколнууд ...бэшэгдэнгүй үлэшэдэг, ...байрануудые леспромхо...дирекци өөрөө мэдээд хүндэ ...дэг ушарнууд элирүүлэг...Һангаа байрын асуудалаар ...мэдүүлгэнүүдые саг соонь ...дансада бэшэдэггүй, байра ...оошортой болгоогүй дээ...зарим хүнүүд хэдэ да...асуудалаар хэрэг бариха ...й болоно. Жэшээнь, нүхэд ...ский, Антонов, Гетманская, ...гэгшэдэй нэгэ асуудалаар ...гомдол, Содбоев, Кожевика ...2—2 гомдол мүнөө боло...гдаагүй байһаар. Барга...леспромхозой модо бэлэдхэ...нктнуудай цехүүдэй хүтэл...шэд элдэб асуудалнуудаар ...адай хандахада, бидэнэй ...юумэн бэшэ гээд ураг...үгэдэггүй байна. ...промхозой рабочкомдо, мүн ...хүдэлмэришэд хандадаг ...юм. Тэдэнэй олонхинь ажал хүдэлмэриингөө арсалдаата асуудалнуудаар, элдэб туһаламжа эрижэ, амаралтын газарнуудта эльгээхыень гуйжа, гэр байдалайнгаа, бүлынгөөшье хэрэгээр туһаламжа эрижэ бэшэһэн байна. Теэд рабочкомой түрүүлэгшэ байһан нүхэр Разуваевай харалгагүйһөө боложо, тэдэнь ойроошье хүртөөгүй. Мүнөө эндэхи рабочкомой шэнэ түрүүлэгшэнь эдэ бүгэдые эхитэй захатай, гуримтай болгохын тула зарим тэды ябуулга хэжэ эхилээ.

Баргажанай ОРС-ын мэдэлэй магазинууд, столовонуудта мүн лэ олон бэшэг ородог байна. Ажалшад элдэб асуудалаар хандана: магазинай, столовын зарим хүдэлмэрилэгшэд тушаа гомдолнуудшье бии, хэрэгтэй эд, бараа худалдажа абалгадамнай туһалыт гэжэ зариман гуйна, нүгөөдэ заримашуул магазин, столовын хүдэлмэри һайжаруулха тухай һанамжануудаа хэлэнэ. Теэд ОРС-до тэдэ бэшэгүүдые хэншье согсолдоггүй, зохихо хэмжээ абаха гэжэ оролдодоггүй байба. Энэнь ажалшадай һанамжа, мэдүүлгэ, гомдолнуудта хайша хэрэгээр, хойрогоор хандаһан ябадал болоно.

Манай Баргажанай леспромхозой ОРС-ын арадай хинагшадай бүлэгэй гэшүүд эдэ дутагдалнууд тухай харьяата хүтэлбэрилэгшэдтэнь нэгэнтэ бэшэ хандаһан байха. Тэрэнэй һүүлээр ажалшадай бэшэгүүдые харалгаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ эхилһэн хэбэртэй боложо байтараа, дахяад лэ унтаршоо.

Дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхан зайсуулхын тула, манай һанахада, түбхын түрүүн леспромхозой конторо, магазинууд, столовонууд, леспромхозой бүхы отделенинүүдтэ ажалшадай һанамжа, дурадхал, гомдол болон бусад асуудалнуудаар хандаһан бэшэгүүдые бүридхэлдэ абаха гурим, тэдэниие дары хаража үзэхэ саг тогтоогдохо шухала. Хүтэлбэрилэгшэдтэ ажалшадай орожо асуудалнуудаа зүбшэхэ үдэр, саг тоггоогдобол — бүри һайн һэн. Мүн ажалшадай һанамжа, дурадхал болон гомдолнуудаа бэшэхэ дэбтэрнүүд ниитын газарнуудта үлгөөтэй байха ёһотой.

Хэнэйшье мэдэһээр, мүнөө ажалшадай бэшэгүүдтэ — ямаршье асуудалаар хандаһан байг хамаагүй — эмхи зургаануудай, предприятинуудай, хүдөөгэй ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө онсо анхарал хандуулагдадаг болоһон саг. Тиимэ һанамжанууд, дурадхалнууд, гомдолнуудынь ажал хэрэг һайжаруулха, дутуу дундануудые усадхаха зорилготой ха юм.

С. ВШИВКОВ,
Баргажанай леспромхозой арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Зоя Ивановна Колесова Ивалгын ОПХ-гэй түрүү һаалишадай нэгэн юм. Тэрэ үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3838 килограмм һү һааха, ажахы соогоо эрхимлээ һэн. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 4000 килограммһаа бага бэшэ һү һааха социалис уялга абаад, мүнөө эршэмтэй һайнаар ажаллажа байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. И. Колесова.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

Монголой Арадай хубисхалай 50 жэлэй ойдо

ГУБИИН БААТАР

— Хабар тэмээндэ эгээл хүшэр хаһа. Тэмээнэй тэжээл болодог губи газарай шэнгэхэн һоёо үбһэн хабарай үеэр барагдажа, бэлшээри дээрэ хаташаһан сууряаа ондоо юуншье үгы тооной байдаг. Энэ үедэ тэмээнүүд гуужажа эхилээд, хабарай хагсууда шэрбэгэдэдэг, хүйтэниие дабаха тэсэбэри багатай болошодог юм. Эгээл иимэ хаһада тэмээ харууһалагшын ямараар ажаллаһаниинь, али зэргын шадабаритай малшан байһаниинь эли болодог. Зунай сагта тэдэнээ һайнаар адуулжа, хүсэ таргыень хүсэд абхуулаад, үбэлдөө дулаанаар, садхалан байлгабал ямаршье малнай хүхэ ногоо гэшхэдэг шуу!..

Иимэ богонихон «лекци» губиин суута малшан Х. Гомбосүрэн «Тэмээшэн хүнэй хэдэг ажалай гол шухалань хабарай үедэ юун болоноб» гэһэн минии асуудалда харюу болгон уншаа бэлэй. Тэрэнэй хэлэһэн үгэ бүхэниинь өөрынгөө хэдэг хүшэр хүдэлмэридэ дуратай, харюусажа харууһалдаг малдаа оролдолго, анхарал ехэтэйгээр хандадагые гэршэлнэ.

— Тэмээн хадаа эдеэмэр хомхой амитан бэшэ. Үһалаад, бага зэргэ тэжээл үгэбэл болоо гээд лэ зарим хүнүүд бододог юм. Энэ тоншье буруу,—гэжэ Х. Гомбосүрэн хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. —Тусхай харууһан, үдэр бүриин эзэн ёһоной анхарал хэрэгтэй...

Энэ бэрхэ малшан тэмээн һүрэгэй дуратай үбһэ ногооной ургадаг һайн бэлшээритэй губиин газар нютагуудые баран мэдэдэг. Тиимэ газарай үбһэ ногооной ургаса, уһа булагай байдалые уридшалан өөрөө ябажа шалгадаг. Эгээл зохисотой газартань малаа бэлшээдэг, хүсэ таргыень һайса абхуулдаг байна. Ажалайнь ашые мал хэзээшье харюулна ха юм.

Алдарта энэ малшан харууһалдаг тэмээнүүдһээ нооһо, һү ехээр абадаг. Малай үүлтэр һайжаруулха гэжэ хододоо оролдоно. Тэмээн һүрэгтэнь Галбын-Губиин үүлтэрэй хэдэн буура бии. Тэдэнь тус бүри 12 килограмм нооһо үгэдэг байна.

Х. Гомбосүрэн энэ үедэ тэмээнүүдэй түл абалгада бэлдэжэ байна. 14 жэлэй туршада арадай хүдөө ажахын нэгэдэлэй тэмээн һүрэгые харууһалха зуураа, нэгэшье ботого гарзалуулаагүй юм.

Тэмээшэнэй ажалай амжалтые парти, правительство үндэрөөр сэгнээ. Хэдэн жэлэй урда тээ тэмээшэн Х. Гомбосүрэн МНР-эй Ажалай Баатар гэһэн алдар нэрэдэ хүргэһэн байна. Урда-Губиин аймагай ажалшад тэрэниие МНР-эй Ехэ-Хуралай депутадаар хоёр удаа һунгаа бэлэй.

— МНРП-гэй болон Арадай хубисхалай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, мүнөө жэлдэ абаха түл малаа нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлхэб гэһэн уялга абаһан байнаб. Бэелүүлхэб даа тэрэнээ, шалтаг бариха дурагүй зантай хүм,—гэжэ нүхэр Х. Гомбосүрэн мэдүүлнэ.

Урда-Губиин аймагай «Сангын далай» гэжэ нэгэдэлэйхид нютагайнгаа суута энэ малшаниие бултадаа һайн мэдэдэг. Тэрэнэй үгэ хэрэг хоёройнь алгасадаггүй байһанда лаб найдадаг юм.

Д. ХҮҮХЭНГА.
(Монгол хэблэлһээ абтаба).

ТҮҮХЫН БАГША

Маутхаузен гэжэ концлагерьта коммунист болоһон латыш поэт Эйжен Веверис тухай очерк

I.

Энэ хүниие буудажа алахаяа дүрбэ дахин туужа абаашаа һэн. Теэд алаагүй. Амиды үлөө... Алууршад тэрэниие зобоохо, тамалха хүсэлэнтэй байгаа. Зобоохысо зобоогоо, тамалхыса тамалаа — Валмиере болон Саласпилсада (Латви), Штуткофто Маутхаузенда (Германи) амиды хүнэй үзөөгүй хамаг юумэ үзэжэ гараа даа.

Теэд амиды үлэһэниинь али тухай гайхалтайб!

Партийнабэшэ хүн аад, Маутхаузенда һуухадаа тэмсэлшэдэй зэргэдэ жагсажа, коммунизмын ёһото һургуули гараад, хатуужанхай, илалтадаа этигэнхэй, эрэлхэг тэмсэлшэ боложо шалгараа. Гараха түрэхэһөө тамир шадалаараа илгараагүй, интеллигент янзын энэ хүн Маутхаузенһаа гарахадаа, хүүгэд шэнги хүнгэн, һүүдэр шэнти һүүзэгэр, танихаар бэшэ һэн. 1945 ондо түрэл орондоо — Совет Латвидаа, зүрхэндэнь инаг Ригэ хотодоо бусаад, амархаһаа гол таһа арсажа, багшалжа эхилээ бэлэй. Энэ хүн бүхы наһан соогоо багша, поэт ябаа юм. Шүлэгүүд тэрэнэй ухаан бодолдо шүрэ һубаһандал үлхэлдэн түрэжэл байдаг һэн. Тэдэнээ бэшээд лэ, тусхай хабтаһанууд соо хэжэ хадагалдаг байгаа. Заһаха, мүлихэ сүлөө олдогшогүй бэлэй.

Хуушан шархань бүрхэг харалганай үедэ үбдэдэг, яншадаг гэжэ хэлсэдэг шуу. Теэд энэ хүнэй шарханууд саг үргэлжэ үбдэжэ байдаг юм. Юуб гэхэдэ, тэдэ шарханууд гансашье бэедэнь бэшэ, харин зүрхэндэнь, сэдьхэлдэнь һорьботон үлэнхэй. Бэшэһэн шүлэг бүхэниинь, мүр бүхэниинь тэдэ шархануудай дуһал дуһалаар адхарһан улаан шуһаар сүршэгдэнхэй.

Нэгэтэл энэ хүн бүхы шүлэгүүдээ суглуулжа, «Маутхаузен концлагерьда тамалуулһан хүнэй дневник» гэжэ нэрлээд, хэблэлэй газарта асараа һэн.

Тэдэ шүлэгүүдэй автор — Эйжен Веверис 72 наһатай. Энэ Веверисэй түрүүшын номхон байгаа.

II.

МАУТХАУЗЕН. Эндэ Эйжен Веверис амидын тама үзэжэ, аяар гурбан жэл шахуу соо байгаа. Арай шамай хүл дээрээ ябаһан энэ хүн ажалай һүүлээр наар дээрээ гараад, туламтай ороохон шэнгеэр «пэс» гэжэ унагша һэн. Харанхыда хэбтэхэдээ, гансашье шүлэгэй мүрнүүдые шэбшэн холбодоггүй бэлэй. Заримдаа ажабайдалайнь залгаа хуудаһанууд холболдон гаража ерэхэ...

1917 он. Эдир залуухан Эйжен латыш сэрэгшэдэй полкын зэргэдэ хүхюун дорюунаар жагсан, революциин дүлөөр соробхилон байһан Питерэй үйлсөөр алхална. «Интернационалай» аялга хүлгөөтэ үйлсөөр сууряатана. Тэдэнэр, латыш сэрэгшэд, хүдэлмэришэд ба таряашадай засагай түлөө тэмсэхээр зоригжонхой ябаа.

Үшөө нэгэ хуудаһан. Арбаюһэтэй хүбүүн Россиһаа Латвидаа бусажа, шэнэ засаг мандуулха шэнэ хүсэлтэй ябаһанаа мартаха аал? Латыш буржуази Латвида байгуулагдаһан Совет засагые баруунай капиталис гүрэнүүдэй туһаламжаар унагаагаад, фашистнуудтай нүхэсэһэн юм. Эйжен Веверис мэтын түрүү үзэлтэй хүнүүдтэ илангаяа хүндэ бөлоо. Ульманисай засагаархид Латвиин Коммунис партиие хорёо. Хэды тиигэбэшье һаань, Эйжен дээдэ һургуули дүүргэжэ, түүхын багшын диплом абаа. Тиигээд хүдөөгэй һургуулида багшалжа эхилээ. Удангүй «улаан» багша тэндэ бии болоо гэжэ дайсад унхидаад, ажалһаань гаргажархиба. Гүрэнэй һуртуулинуудта багшалха эрхэеэ хаһагдаба. Гэр бүлэеэ тэжээхын тула Эйжен Веверис элдэб ажал хээ. Үнгэржэ ерэхэдээ дуушаншье болоод үзөө.

1941 он. Немец фашистнуудай латыш туһамаршад Совет засагта дуратай гэжэ һэжэглэһэн хүн бүхэнөө концлагерьнууд худар шэдэһэн байгаа. Ригын үйлсөөр хүндэ гэнжээ ханхинуулан танкнууд дабшаба. Эйжен Веверисыешье бүлэг эрэ, эхэнэр хүнүүдтэй хамта гарыень шабын түмэрөөр холбон хүлижэ, бүхөөгтэй машина руу шэхээд, Валмиере тээшэ абаашаба.

Тэндэ нэгэ иимэ ушарай гэршэ болоһоноо Эйжен мартаагүй.

Оог, бархираан, ориолдоон. Гэнтэ тэрэнэй танил убгэн багшын абяан соностошобо:

— Хүбүүн, яажа байна гээшэбши?! Би шамайе иимэ юумэндэ һургаа һэн гүб?—гээд саб сагаан толгойтой хүн шииргаг залуу бандидай урдаһаа хараад байба. Гарыень мушхажа эхилһэн тэрэ бандит агшан зуура тээлмэрдээдхибэ. «Яалтайб? — гэжэ шэбшээ хаш. Багшань байгаа ха юм. Удангүй үбгэн багшын сагаан толгой руу шииргаг нюдарга буужа, тэрэншье амигүй мухаряа бэлэй.

«Иимэ юумын боложо байгаа хада, багшаяа шабиинь алажа байгаа хада, бидэ, багшанар өөһэдөө гэмтэй болоно гээшэ аабзабди. Бидэл юушьеб дутуу заадаг, юушьеб ойлгуулжа шададаггүй байгаа ха юмбибди»,— гэжэ шэбшээ һэн.

Энэ һаналынь Маутхаузендашье Эйжендэ амар заяа үзүүлдэггүй байһан.

...Үдэрнүүд үнгэржэл байба. Хүндэ ажал. Үбшэн тахал. Үлэсхэлэн хото. Зүгөөр эндэл түүхын 45 наһатай багша коммунис нүхэдэйнгөө туһаламжаар общестьвын хүгжэлтын хуули ёһонуудые фашизмын зэрлиг түхэл шэнжые эсэслэн ойлгоо.

III.

1946 оной гарахаяа байхада, сүлөөтэ Латвидаа, Ригэдээ Эйжен Веверис эгээн түрүүн партийна билет абаа һэн. Зүгөөр Веверис зүрхэ сэдьхэлээрээ коммунис болоһоор үнинэй байгаа.

Эйжен Веверис Маутхаузенда байхадаа, Владимир Ильич Ленинэй зохёолнуудые шудалаа. «Шудалаа» гэһэн үгын удхые эндэ буруу ойлгожо болохогүй. Ушар юуб гэхэдэ, Ильичэй улаан гадартай номууд тэндэ байгаагүй, Эйжен конспектшье бэшээгүй. Багшатайл байгаа. Багшань домог түүхэдэ ороһон совет тагнуулшан Лев Старостин-Маневич байһан юм. Энэ хүн совет генерал Дмитрий Карбышевай саазалуулжа алуулһанай һүүлээр Маутхаузендахи эсэргүүсэлтын нюуса хүдэлөөе (сопротивление) хүтэлбэрилһэн юм.

Маневич Эйжен Веверисэй дүтын нүхэр һэн. Совет тагнуулшан латыш багшада Ленинэй зохёолнуудые сээжээр хөөрэдэг, удхыень ойлгуулдаг, зарим орёо газарнуудыень тайлбарилжа үгэдэг байгаа.

Эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ элдэб үндэһэ яһанай хэдэн зуун коммунистнууд хабаададаг байба. Эйжен олон бүлэг коммунистнуудай хоорондо холбоо байгуулжа, найдамтай нүхэрынь болоһон, тэдэнэй зэргэдэ жагсаһан намтартай.

IV

Эйжен Веверистэй уулзаха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ байшоо. Үглөөнэй долоон сагта хонходоходомни, залуу сэрэгшэдтэй уулзалга хэхэеэ ошоо гэбэ. Һүниин 12 часта колхозһоо үшөө бусаагүй байба. Маутхаузенда бэшэһэн шүлэгүүдээ уншахыень уряа бшуу. Һүни орой ерээд, үбгэн поэт унтаагүй, хэблэгдэжэ байгаа шүлэгүүдэйнгээ хоёрдохи номдо заһабари оруулаа.

— Яараха баатай бологдоно. Далан хоёр хүрөөб. Үшөөл хэхэ юумэн ехэ,— гэжэ намтай уулзахадаа Веверис мэдүүлбэ. Һүүлдэнь шоглон, иигэжэ нэмээ:— Үшөөл 25 жэлээр үбгэн наһаяа хойшолуулжархёо һаа, зохид лэ бэлэй.

Эдэ жэлнүүдтэ Эйжен Веверис багшалаа, партийна хүдэлмэридэ ябаа, нэгэтэбэшэ ажалшадай Соведүүдэй депутадта һунгагдаһан.

Мүнөө Эйжен Веверис Германиин Демократическа Республикын ном хэблэгшэдэй гуйлтаар өөрынгөө шүлэгүүдые немец хэлэн дээрэ оршуулжа байнхай. Ригэдэ ород, латыш хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэжэ байгаа хоёрдохи дэбтэрэйнгээ барлагдаһан хуудаһануудта дахин дахин хубилалтануудые оруулна, мүлинэ, удхыень хурсадхана.

Ригын кино буулгагшад Эйжен Веверис тухай баримтата фильм зохёожо табяа. Мүнөө Веверис Латвиин ССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн юм.

Нелли МИЛОСЕРДОВА,
АПН-эй корр.

Уншагшадтай уулзалга

ЭРИЛТЫЕНЬ ХҮСЭЛДҮҮЛХЭ

...адай үнэн» газетын хүдэл...шэд уншагшадтайгаа уулзажа, ...хөөрэлдөө хэдэг заншал...ой. Уулзалга дээрэ редак...дэлмэри тушаа тобшохон тоо...дэнэ. Газетэдэ толилогдодог ...нууд тухай, тэрэнэй хүдэл...хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэ...ниитэ уншагшадай хабаа...туһаламжа тухай хэлсэгдэнэ. ...һанамжа, дурадхалнуудаа ...зүбшэл үгэдэг, эрилтэ хүсэл...элирхэйлдэг байна.

...удаа манай заншалта уулзал...аймагай «Восточные ...колхоздо болобо. Тус колхо...-Хобогто дунда һургуули. ...найман жэлэй, Таһархайда ...һургуули бии. Эдэ һургуули...буряад хэлэн, литература ... Эндэ «Буряад үнэн» газетэ ...агуудта орходоо олоор за... Уулзалгада хабаадалсагша...залуушуул, һурагшад, баг...н байгаа.

...гшад газетэдэ толилогдодог ...материалаар һонирходог, хэлэ...айруулга, юу хүсэжэ байһан ..., һанамжа, дурадхалнуудаа ...байна.

...һургуулиин ажалай һурал... багша, газетын эдэбхитэй бэ... Б. Ж. Бирбаев: мүнөө газетэ, ...ном һудар уншадаггүй хүн ...гүй байха. Түрэлхи хэлэн дээ...гарадаг «Буряад үнэн» газетэ ...он, республика дотор, мүн ...нэрэ боложо байһан һонинуу...гала гүйсэдөөр, саг соонь мэ... Хүдөө ажахын механизатор ...тула оньһото техникээр, хү...ын асуудалнуудаар һонирхо... Залуу үетэниие зүбөөр хү...тэдэниие бага наһан...дбэридэ, техникэдэ дүршэл...хо хэрэгтэ анхаралаа табиг... түргэнөөр хүгжэжэ бай..., техникын туйлалтануу...арилһан мэдээсэлнүүд газе...даһанда хоморшог үзэгдэнэ. ...техникын эди шэди» гэһэн ...хуудаһан гарадаг һэн. Тэн...һонирхомоор мэдээсэлнүүд ...байгаа. Теэд тиимэ хуу...мүнөө хомор толилогдоно.

Дунда һургуулиин түрэлхи хэлэнэй багша С. Д. Сотникова: буряад хэлэ бэшэгэй багша байгаад, үндэһэн хэлэн дээрэ гарадаг «Буряад үнэн» газетэеэ уншангүй байхын аргагүй. Энэ газетэмнай буряад хэлэ бэшэгэй хүгжэлтэтэй холбоотой, мүн уран зохёолой олон түрэлэй материалнуудые толилжо байдаг. Эдэ бүгэдые ажаглан хадуужа, ажалдаа ашагтайгаар хэрэглэжэ байгаагүйдэ аргагүй гээшэ. Гансахан программна материалаар һурагшадые буряад хэлэнэй баялигта, үгэ хэлэлгэдэ, бэшэлгэдэ һайнаар һургахын аргагүй. Тиимэһээ түрэлхи хэлэн дээрэ уран зохёол, газетэдэ бэшэгдэдэг үдэр үдэрэй һонин болон литературна материалнуудые һурагшадта уншуулжа байха зорилго табигдана. Һурагшадта зорюулагдаһан «Хонхо» гэжэ хуудаһан шабинарта һонирхолтой.

«Буряад үнэндэ» гарадаг шог ёгто рассказ, баснинуудаар тусхай альбом хэжэ, буряад хэлэнэй хэшээлдэ хэрэглэнэбди. Эдэ материал дүүрэн, һурагшаднай шүлэг, рассказ бэшэжэ туршана. Зарим һурагшад өөһэдынгөө бэшэһэн шүлэгүүдые аймагай, мүн «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ эльгээдэг юм. Һурагшадай уран зохёолой түрүүшын туршалгануудта хэблэлэй талаһаа анхаралтай хандахые гаргаашьегүй һаа харюу бэшэжэ, зүбшэл үгэжэ байхые ехэтэ хүсэхэ байнаб.

Галбайн найман жэлэй һургуулиин һуралсалай талые даагша Б. Д. Балданов: «Буряад үнэн», мүн аймагаймнай «Саян» газетэнүүд үндэһэн хэлэ бэшэгэй, уран зохёолой хүгжэлтэдэ ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Эндэһээ манай залуушуул уран зохёолой түрүүшынгээ алхам эхилнэ. Аймагаймнай газетын дэргэдэхи уран зохёолой бүлэг энэ талаар залуу бэлигтэниие дэмжэнэ, һургана гэжэ тэмдэглэлтэй. Аймагай газетын хуудаһанда, «Буряад үнэндэшье» һурагшадай шүлэгүүд болон рассказуудай толилогдодог байһаниинь тон һайшаалтай.

«Буряад үнэн» газетын «Толи», «Саянһаа Витим хүрэтэр» гэһэн гаршагтай хуудаһануудые алдангүй харадагби. Һонирхомоор юумэн тэндэ олон дайралдадаг. Хүсэхэ, дурадхаха юумэн гэбэл, нютаг, нютагта боложо байһан һонинуудые тоб гэмэ тодоор, нюдэнэй хужар, сэдьхэлэй шэмэг боломоор бэшэжэ байгыт гэхэ байнаб.

Колхозой инженер А. Ж. Гыргенов: Хүдөө ажахын механизаторнуудай һуралсал, тэдэнэй хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл тухай багаар бэшэгдэнэ гэжэ һанагшаб. Таряан ажалай ашаг үрые арьбадхаха хэрэгтэ механизаторнуудай үүргэ угаа ехэ. Гэхэтэй хамта колхозой машина, трактор хубиингаа хэрэгтэ ашаглаха ушар али олон үзэгдэнэ, ажахыда гарза ушаруулагдана. Эдэ дутагдалнууд газетын хуудаһанда шүүмжэлэгдэхэ ёһотой.

Колхозой Таһархайн отделениие эрхилэгшэ Д. С. Андыков: «Буряад үнэн» үйлэдбэриин, соёл культурын асуудалнуудаар ашатай туһатай олон статья болон мэдээсэлнүүдые толилжо байдаг. Тиихэдэ уран зохёолой хуудаһан гарадаггүй шахуу. Ганса нэгэн домог, романуудай бүлэг толилогдоходоо эгээл «амтатай» газартань хөөрөөд таһалдашана. Халаг даа, саашань унашадаг һаа гэжэ һанахаш.

Үшөө саашань хэлэхэдэ, «Буряад үнэн» газетэ тараалга, захилгын хүдэлмэри һулабтар байна. Манай Таһархайда 120 айл, булта буряадууд ажаһууна. Мүнөл 30 айлынь энэ газетэ захинхай. Теэд колхозоймнай бусад нютагуудта баһал иимэрхүү.

Уншагшадтай уулзалга дээрэ Түнхэнэй аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэд, тус редакциин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уран зохёолшодой бүлэгэй гэшүүд Л. Тапхаев, В. Тулаев, Б. Ябжанов байлсажа, өөһэдынгөө бэшэһэн шүлэг, рассказуудые уншаа.

Түгэсхэлдэнь аймагай соелой байшангай уран һайханай бүлгэмэйхид концерт харуулаа.

Д. ЦЫБЕНОВ.

Социалис оронуудаар

Съездэ—ажалай бэлэг

СОФИ. Болгариин Коммунис партиин X съездые ороной ажалшад ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтажа байна.

Софи, Шумен, Варна болон бусад городуудай промышленна предприятинуудай коллективүүд съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Хасковско округой ажалшад түсэбһөө гадуур 15 миллион түхэригэй продукци тушаагаа. Русенскэ мебельнэ заводой коллектив энэ жэлэй түрүүшын 4 һарын түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Познаниин тепловозууд

ВАРШАВА. Познаньдахи Цегельскиин нэрэмжэтэ заводто түрүүшынхеэ бүтээгдэһэн 1700 мориной хүсэтэй зургаан тепловозой туршалга амжалтатай дүүргэгдэбэ. Шэнэ тепловозуудай туршалга Варшава-Былгош гэжэ түмэр харгы дээрэ үнгэргэгдэжэ, конструкторнууд болон түмэр замшад тус машинануудта эрхим сэгнэлтэ үгэһэн байна. Шэнэ табан жэлэй туршада тус заводой коллектив 100 иимэ машина бүтээн гаргахаар хараална.

ДРВ-дэ һунгалта болохонь

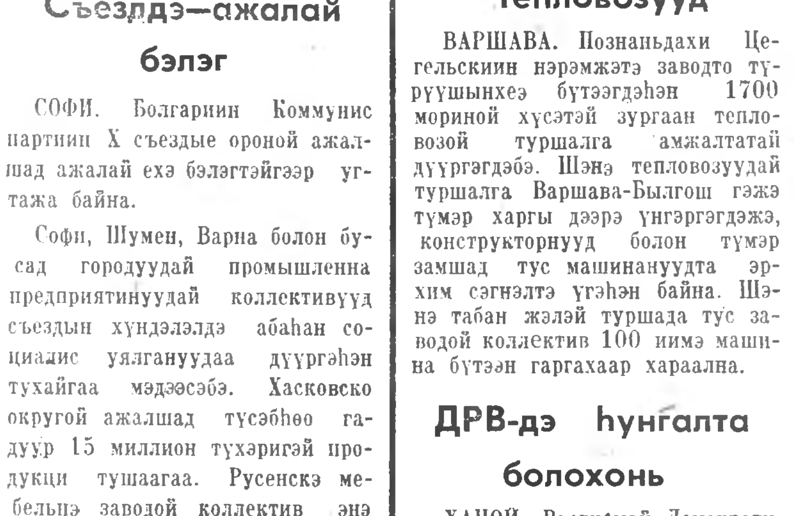
ХАНОЙ. Вьетнамай Демократическа Республикын ажалшад Национальна суглаанай-республикын гүрэнэй дээдэ органой һунгалтада бэлдэжэ байна.

ДРВ-гэй провинци болон гогодуудта һунгуулиин 80 округ эмхидхэгдэжэ, дүрбэдэхи зарлалай Национальна суглаанда 420 депутат һунгагдаха болоно.

Республикын Конституциин ёһоор Национальна суглаанай һунгалта 4 жэл болоод үнгэргэгдэдэг юм. США-гай империалистнуудай һүйдхэһэн дайнһаа боложо, 1964 ондо һунгагдаһан гурбадахи зарлалай Национальна суглаанай түлөөлэлгэ һунаагдаһан байгаа.

Индохитадай арад зоной эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө США-гай ээрхэг түримхэйшүүлэй урдаһаа эрид шанга тэмсэлэй оршон байдалда ДРВ-гэй Национальна суглаанай һунгуулиин кампани мүнөө үнгэргэгдэжэ байна.

ДРВ-гэй дүрбэдэхи зарлалай Национальна суглаанай һунгалта хадаа арадай демократическа засагай улам бэхижэлгэдэ, республика дотор социализмын байгуулалтын саашадаа хүгжэлтэдэ ехэ нүлөөтэй байха.

ПОЛЬШО. Вроцлавска воеводствын Ельчинскэ автомобиль бүтээдэг заводто «Ельч-316» түхэлэй шэнэ маркын ашаанай машинанууд бүтээгдэжэ эхилбэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ маркын автомашина.

ЦАФ-ТАСС-ай фото.

Бата нэгэдэлэй оршон байдалда

БЕРЛИН. Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин эхин организацинуудтахи тоосоото һунгалтын суглаанууд ГДР-тэ дүүргэгдэбэ. Партийна эхин 68 мянган организаци ба партийна 68 мянган группада тоосоото һунгалтын суглаанууд үнгэргэгдэһэн байна. ГДР-эй ажалшадай шэнэ амжалта тухай жэшээнүүдые хөөрэһэн, КПСС-эй XXIV съездын, мүн июнь һарада зарлагдаха СЕПГ-гэй VIII съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай суглаанда хабаадалсагшад тодорхойгоор хэлэһэн байна.

СЕПГ-гэй эхин организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанууд бата нэгэдэлэй, марксизмленинизм ба пролетарска интернационализмда үнэн сэхэ байдалай, КПСС ба СЕПГ-гэй, Советскэ Союзай ба ГДР-эй арадуудай хани барисаанай улам бэхижэжэ байһан оршон байдалда үнгэргэгдэһэн байха юм.

Дэлхэйн зүг бүхэндэ

ПРАГА. Чехословакида бүтээгдэһэн станогууд дэлхэйн зүг бүхэнэй 80 гүрэндэ эльгээгдэнэ. Эндэ хэгдэһэн станогууд орон дотороо, мүн хилын саанахи гүрэнүүдтэ мэдээжэ болонхой. Чехословакиин хүдэлмэришэдэй уран гараар бүтээгдэһэн станогууд СССР ба ГДР-эй, Япон ба США-гай, Австриин ба бусад гүрэнүүдэй предприятинуудта тодхогдонхой. Станогуудые хариин гүрэнүүдтэ худалдаха талаар Чехословаки дэлхэй дээрэ дүрбэдэхи һуури эзэлдэг юм.

«Шкода», «ЧКД», «ТОС» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй предприятинууд мүнөө 250 түхэлэй янза бүриин станогуудые бүтээн гаргадаг болонхой.

СССР-эй техническэ туһаламжаар

БУХАРЕСТ. Дева городой электростанци 2,5 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргаба. Тус станциин түрүүшын агрегат 1968 оной ноябрь һарада ашаглалгада оруулагдаһан байгаа. Тус бүридөө 200 мянган киловатт хүсэтэй, Советскэ Союзда бүтээгдэһэн энергетическэ 3 блок мүнөө энэ станцида ашаглагдана. Румыниин фашизмһаа сүлөөлэгдэһөөр 27 жэлэй ойдо—августын 23-да үшөө нэгэ тиимэ блок ашаглалгада оруулхаар барилгашад зоригжонхой. СССР-эй техническэ туһаламжатайгаар бодхоогдожо байһан энэ электростанциин барилга дээрэ Румыниин инженер, техник болон хүдэлмэришэдтэй хамта совет мэргэжэлтэд ажаллана.

(ТАСС).

„ЭНХЭ БУЛАД БААТАР" ДАХИНАА ТАБИГДАХАНЬ

РЕПОРТАЖ

«Энхэ Булад баатар»... Буряадай түрүүшын оперо, совет хүгжэмэй алтан жасада, ороной консерваторинуудай учебнигүүдтэ ороһон бүтээл! Тэрэнэй үгые драматург Намжил Балдано, хүгжэмые Свердловско консерваториин профессор Маркиан Фролов зохёожо, анха түрүүн Москвада болоһон Буряадай искусствын нэгэдэхи декада дээрэ 1940 ондо угаа ехээр һайшаагдаа бэлэйл. Тиихэдэл ехэ хүгжэмэй дардам харгы руу Буряадта түрүүшын зүргэ татагдаа һэн. Тэрэ гэһээр 31 жэл үнгэршэбэ.

Тус оперые дахинаа һэргээн табюулхын тула Буряадай искусствын түрүүшын декадын уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ байһан, СССР-эй арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат, ГИТИС-эй профессор, СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай режиссер Иосиф Михайлович Туманов Улаан-Үдэ хотодомнай ерэбэ. Иосиф Михайлович тухай хэлэбэл, тэрэ эндэ хүрэжэ ерэхын урда тээ Италидахи суута Миланай театрта М. Мусоргскиин «Хованщина» гэжэ оперо табюулһан, партиин XXIV съездын делегадуудта харуулагдаһан концертые хүтэлбэрилһэн байна.

Оперо, баледэй театр... Артистнууд бултаараан сугларанхай.

«Энхэ Булад баатар» сооһоо хэһэгүүд. Дирижёр А. Арсалановай хажууда Иосиф Михайлович зэргэлээд һууна. Хаанай рольдо СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, үльгэршэн — РСФСР-эй габьяата артист А. Арсаланов, Энхэ Булад — Д. Дашиев, арюун Гоохоп — К. Иванова, Эрхэ мэргэнэй рольдо С. Раднаев болон бусад наадажа туршабад. Манай артистнар түрүүшынгээ туршалга яһала бараг хэжэ гарабад хэбэртэй. Тэдэнэр нигэжэ шадал тамираа, шадабари бэлигээ хүндэтэ айлшанда харуулба хаям. Нилээд түгшүүрилтэйхэн байба хаш. Зүгөөр дурсагдаһан оперые бүрин шанартань хүргэжэ табихын тула үшөө айхабтар ехэ ажал хэгдэхэ болоно. Партитурань хүсэн соогоо хүсэд дүүрэнээр орхигдобошье, режиссурын талаар ехэхэн хубилалтанууд оруулагдажа, бүри һайжаруулагдаха байна.

Забһарлалгын үедэ Иосиф Михайловичтай бултаараан уулзабабди. Тэрэ, сэхыень хэлэхэдэ, эсэнги, үбгэрэнги. Гэбэшье һөөл урмашанги.

— Энэ һүрхэй һайн оперо юм даа. Хүгжэмынь буряад арадай жэнхэни аялгануудые шэнгээжэ абаһан, ирагуу һайхан! Зүгөөр энэ гайхамшаг оперые түрүүшынь картинаһаа эхилээд, доторойнь хүсэтэ эдэбхи, гүн сэдьхэлэй юрэ бусын хүдэлөө харуулан, удхыень гүнзэгышэлэн тайлбарилха шухала. Иимэ байхынь тула үлөөшэ богони болзор соо тон шангаар хүдэлхэ болонобди, — гээд театрай хүтэлбэрилэгшэдтэ абаһаар лэ заабари захяа үгэхэ зуураа:

— Лхасаран, хоолойшни хүнхинэһэн зандаа хаям, — гээд илдам уриханаар энеэбхилэн, СССР-эй арадай артист Л. Линховоиндо тэрэ хандана.

Тиип СССР-эй арадай артист И. М. Туманов иигэжэ хөөрэбэ:

— Буряадай искусствын түрүүшын декадаһаа хойшо Улаан-Үдэ ерэхэ арга болоогүй юм. Мүнөө хүрэжэ ерэһэн саһаа хойшо хаража үзэхэдэмни, ехэл ондоо болошоһон байна. Тэрэ холын 1939—1940 ондо ёһотой гэр байрашье эндэтнай байгаагүй һэн. Харин мүнөө шэнэ һайхан театр — ордон бодошонхой байна. Улаан-үдынхид энээндээ дадаа юм бэзэ, харин минии абаһаар дадаха аргамни үгы, ехэл гайхалтай һонин шэнгеэр үзэгдэнэл... Москва, Ленинград, Свердловск, мүн бэшэ бэшэ хотонуудта хүгжэмэй дээдэ һургуули дүүргэһэн залуушуул тон олон болоһон байна. Тэрэшэлэн эндээ өөһэдын хатарай училищитай болоһонтнай бүришье һонин лэ.

Буряадай искусствын хүгжэлтэдэ угаа ехэ хубилалтанууд болоо. Л. Линховоин, Л. Сахьянова, К. Базарсадаев, Д. Дашиев болон бусад олохон бэлигтэнтнай москвагайхидта тон танил болонхой. Юрэнхыдөө дуушад, хатаршадтнай ехэ ургаһан, мэргэжэһэн байна.

Гэбэшье уран һайханай бүлгэмүүдһээ ерэжэ, ямаршье эрдэм һургуулигүй аад, түрүүшын оперно коллектив бүридүүлһэн, хүндэшэг эрхэ байдалда эдэбхитэй шударгыгаар хүдэлжэ, профессиональна хүгжэмэй түрүүшын зүргэ таталсаһан артистнууд тухай онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Эдэнэр үнэхөөрөө шэн габьяа гаргаһан хүнүүд гээшэ. Эдэнэй зэргэдэ нүхэд Г. Цыдынжапов, Н. Петрова, Б. Балдаков, А. Арсаланов, В. Лыгденова, Н. Гендунова, К. Языкова-Гомбоева, Ц. Хоборков, Т. Гергесова, Ц. Шагжин, А. Ильин болон бусад олоние нэрлэхэ дурамни хүрэнэ. Эндэ бултыень дурдахын аргагүй байна. Нэрлэгдээгүй нүхэдни хүлисүүжэг даа. Эдэнэрэй эрхим зэргын зүжэг табижа шадаһыень мүнөөшье баясан. омогорхон һанадаг хүм. Тэдээндэ — түрүүшын зүргэ гаргаашадта — алдар соло!

Эдэнэй эхилһэн һайн һайхан хэрэгые амжалта түгэсөөр үргэлжэлүүлхэ шэнэ хүсэн ургажа гараа. Дуу, хүгжэм ойлгохо, мэдэрхэ, гүйсэдхэхэ талаар эдэнэй юрэнхы болбосорол нилээд дээдэ хэмжээндэ байна. Танай залуушуулые Москвада фестиваль, үдэшэнүүд, концертнүүдэй үедэ сэдьхэлээ ехэл ханангяар ажагладаг һэм. Бүхы юумэнтнай яһалал урагшатай, ульгам ябана гээшэ. Мүнөөшье түрүүшын «туршалгын» үедэ тиигэжэ дахинаа үнэншэбэб.

«Энхэ Булад баатар» — угаа һайн оперо юм. Үгэнь тодо һонор. Хүгжэмэйнь аялга нугалбари, шанар — зүрхэ сэдьхэл буляама. Хубсаһа хунарыень түрүүшын декадын үедэ А. Тимин зуража үгэһэн бэлэй. Мүнөөшье эдэнь олонхидоо хуушан хэбээрээ үлэхэ ха.

Зорилго гэхэдэ, энэ зүжэгые тон урданайхяарнь бэшэ, харин зарим хэһэгүүдыень мүлижэ, һэльбэжэ, бүри һонирхолтой, хурса тодо болгожо табиха байнабди.

Ямараар хүдэлжэ, зүжэгөө ямараар табиһан тухаймнай һүүлдэ зон харахадаа сэгнэнэ бэзэ, — гээд Иосиф Михайлович хэлэбэ.

«Энхэ Булад баатар» оперые дахинаа һэргээн табиха — энэ харюусалгата хэрэг бэелүүлхын тула ороной ниислэлһээ профессор И. М. Тумановай айлшалан ерэһэниинь угаа һайшаалтай.

Р. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат нүхэр И. М. Туманов Буряадай дуушад болон хатаршадтай хани халуунаар уулзажа байна. Л. МАШАНОВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ

Үбэлэй үедэ түмэр за... али олон бэрхэшээлнүүд то... додог. Һалхи шуурган ... рельснүүдые саһан була... Ондоошье ушар дайрал... бүгэдые саг болзор соонь ... ха, ашаа шэрэһэн локомо... һаадгүйгөөр ябуулха гэһэн ... ла зорилго түмэр замшад... табигдана.

Зүүн-Сибириин түмэр ... Улаан-Үдын отделениин хү... ришэд энэ бүхы бэрхэшэ... зоримгойгоор дабан, ашаа ... даабаряа һара бүри үлүүлэн ... гэдэг болонхой.

Ашаа шэрэһэн локомот... һаадгүйгоор ябуулха ... габьяатай байһанайнь түлөө ... езднуудые бүридхэгшэ В... Алексеевич Верхолайцевта «... эй хүндэтэ түмэр замшан» ... нэрэ зэргэ һаяшаг олгогдоо...

Түмэр замай мастер ... Семенович Субботин, локо... машинист Алексей Ни... Шевченко гэгшэд ча... шагнагдаба.

М. СОЛОМЕН...

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Эхэ, эсэгэнэрэйнгээ һайн һайхан ёһо заншалые даган дууряаха, хэһэн бүтээһэн хэрэг үйлыень, эдэбхи үүсхэлыень нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр сахин хамгаалжа ябаха гээшэ эдир наһатанай нангин зорилго болоно бшуу. Улаан-Үдын пионернүүдэй байшангай элдэб кружогуудта хабаадагша эдиршүүл энэ талаар һонирхолтой хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр республикынгаа ниислэл хотын пионерэй эмхиин түүхэ суглуулан бэшэнэ.

Һаяхан һайндэрэйхеэр хубсалһан үхибүүд эндэ олоороо сугларaa. Тэдэнэрэй дунда буурал толгойтой наһажаал хүнүүдшье харагдана. Тэдэнэр Буряадтамнай Совет засагай тогтожо байһан үедэ пионерэй улаан галстук зүүжэ ябаһан, ажалай болон дайшалхы алдарта зам гаталһан хүнүүд лэ. «Орленок» гэжэ клубай гэшүүдэй городской штаб гушаад онуудта гарадаг байһан «Костер» газетын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга үнгэргөө.

Эдир багашуулай энэ газетэ 1938 оной сентябриин нэгэнһээ 1941 оной август хүрэтэр гаража байһан намтартай. Газетын редакцида хүдэлһэн олохон хүнүүд эрхим һайн хүмүүжүүлгэ гаража, эрдэмэй орьёл өөдэ дам саашаа дабшаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Ф. М. Ушнаев мүнөө СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалда хүдэлнэ. «Костёр» газетын түрүүшын номерые шэмэглэн гоёоһон уран зурагша Ф. И. Балдаев мүнөөшье хүүгэдтэ зорюулһан зурагуудые зурадаг, элдэб һонирхолтой зохёолнуудые бэшэдэг зандаа.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

МИНУТА СОО...

Республикымнай аймагай түбүүдые Улаан-Үдэ хототой телефонно сэхэ холбоотой болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Техник Б. Н. Жуков Мухар-Шэбэр тосхондо «МТ-15» түхэлэй шэнэ автомат апрелиин нэгэндэ тодхожо, ашаглалгада үгэбэ. Жэшээнь, аймагай центр — Мухар-Шэбэр тосхонһоо Улаан-Үдэтэй телефоноор хөөрэлдэхэ болоо һаа, аппарат руунь 15 мүнгэ табяад лэ, хэрэгтэй номероо өөрөө дуудаад, нэгэ минутын турша соо хөөрэлдэхэ аргатай.

— Нэгэ минутын дүүрэхэдэ, хөөрэлдөөгөө яагаад үргэлжэлүүлхэ болоноб, — гэһэн асуудалтайгаар АТС-эй инженер З. С. Верцхайзерта хандабабди.

— Минутын үнгэрхэтэй сасуу аппарадай нюур талада улаан гал носохо байна. Тиихэтэйнь зэргэ хөөрэлдэжэ байһан хүн аппарадай тусхай нүхэ руу 15 мүнгэ табиха ёһотой. Тиихэдээл хөөрэлдөөгөө саашань үргэлжэлүүлжэ шадаха болоно. Иимэ автомат телефоной республикын аймагуудта тодхогдоходо, городууд хоорондохи станциин хүдэлмэрилэгшэдэй ажалынь хүнгэржэ үгэхэ, мүн түргэн саг соо хөөрэлдэхые хүсэһэн хүндэ зохид болохонь, — гэжэ нүхэр Верцхайзер хөөрэнэ.

Хоёрдохи ээлжээндэ Баргажанай аймагта иимэ телефон тодхогдохо болонхой. Мүнөө Хяагтын, Гусиноозерскын ажалшад Улаан-Үдэ хототой иимэ автомат телефоноор сэхэ хөөрэлдэдэг болоһон байна. Эрхүү, Ангарск, Черемхово, Братск, Шэтэ городуудтай автомат телефоноор Улаан-Үдын ажалшад хөөрэлдэнэ. Улаан-Үдые Хабаровсктай холбохо автомат станци тодхогдожо эхилбэ.

ЧЕМПИОНУУД ТОДОРОО

БОКС

Боксоор республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөнэй түгэсхэлэй наадан дүүрэбэ. Түгэсхэлэй нааданда хорин хоёр боксёрой эгээл эрхимүүдынь республикын чемпионууд боложо, «Байгал» журналай шанда хүртэбэ.

46—48 килограммай шэгнүүртэн сооһоо аха дүү Монголой Арадай Республикын нэгэдэхи разрядтай боксёр Батбаяр Узбегэй ССР-һээ ерэһэн мастерта кандидат Камаловтай гоё һайханаар наадажа шүүһэн байна. Тиигэжэ Батбаяр хоёрдохёо манай республикын чемпионой улаан торгон лентэ мүр дээгүүрээ зүүһэн, үнэтэ шанда хүртэһэн байха юм. Батбаяр 1969 ондо манай республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхээ хүртөө бэлэй. 48—51 килограммай шэгнүүртэн сооһоо СССР-эй спортын мастер, студентнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хоёр удаа шалгаржа, СССР-эй чемпион ябаһан Дулзэн Бабудоржиев дахинаа республикын чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Эдэнэрэй удаа хүнгэншэг бэетэй боксёрнууд: МНР-һээ ерэһэн спортын мастер Гамбат манай республикын үнинэй боксёр, хэдэн удаа республикын чемпион болоһон, СССР-эй спортын мастер Бато Нимаевтай дахинаа наадахаар рингдэ гараба. Өөһэд өөһэдынгөө дүршэл һайн мэдэхэ хоёр боксёр дохёогой үгтэхэтэй зэргэ нюдэ нюургүй добтолгонуудые хэлсэжэ, эндэ сугларагшадые баясуулна. Наадалгые һайн техникэтэйгээр үнгэргэдэг Бато Нимаев гурбан раундын туршада шадамараар добтолго, хамгаалга хэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

СССР-эй спортын дүрбэн мастер — Павел Демчук, Валерий Кондаков (хоюулаа Улаан-Үдэ), Валерий Номхоев (Эрхүү), Геннадий Радченко (Красноярск) гэгшэдэй рингдэ гаража наадахадань, сугларагшад «хэниинь хэнээ шүүгшэ ааб?» гэлдэһэн байгаа. Юуб гэхэдэ, урда үдэрынь манай боксёрнууд арай шамай шүүжэ гараһан байгаа. Теэд энэшье үдэр бирангүй, айлшадтаа шүүгдэшэһэниинь халагламаар.

60—63,5 килограммай шэгнүүртэн сооһоо шалгаржа гараһан Улаан-Үдын түлөөлэгшэд — спортын мастер Павел Федотов, мастерта кандидат Вячеслав Шевченко гэгшэд чемпионой нэрэ зэргэ буляалдаха болобо. Спортын мастер Федотов очкогоороо диилэжэ, республикын чемпион болоно. Удаадахи ээлжээндэ айлшаар ерэһэн спортын мастер Батыр-Хаза Усманов (Узбегэй ССР), нэгэдэхи разрядтай Баяраа (МНР) гэгшэд рингдэ гарана. Хэдэн үдэрэй туршада боксын һайн техникэ харуулһан эдэ айлшад бэе бэедээ шанга шанга добтолгонуудые хэлсэжэ, һайн наада харуулаа. Нааданай дүн гаргахада, Усмановынь очкогоороо диилэһэн байшоо.

Наадан бүхэндөө һайн техникэ харуулдаг мастерта кандидат Сергей Железняк (Улаан-Үдэ) энэ үдэр ...тын мастер Владимир Сытни... (Красноярск) урдаһаа эрхим до... хэжэ шүүһэн байха юм. Дунда... гын шэгнүүртэй боксернууд — С... эй спортын мастер Валерий Аб...вич (Эрхүү) Красноярскһаа е... мастерта кандидат Владас Гиль... гэгшые нокдаунда оруулжа ба... шүүжэ, чемпионой нэрэ зэргэ... тэбэ.

Хүндэшэг, хүндэ бэетэй бокс... сооһоо СССР-эй спортын мастер ... Любчик (Улаан-Үдэ), мастерта ... дидат Александр Канашкин (Уз... ССР) гэгшэд мүн лэ респу... чемпионууд болобо. Хэдэн үдэр... шада үргэлжэлһэн нааданай д... Буряадай АССР-эй команда нэгэ... Эрхүүгэйхи — хоёрдохи һууринда... һэн байна. Мүрысөөндэ эрхим... команда болон спортсменүүдтэ ... жуулгын кубок, чемпионой ... зүүлгэгдэһэн байха юм. Ула... хотын спортын бүлгэмүүд, ни... эмхинүүдэй тогтооһон «эрхим ... сёр», «эрхим судья», «эрхим тре...», «залуу боксёр», «үнинэй бокс...» гэһэн дурасхаалай бэлэгүүд бэ... барюулагдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛО...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ (зүүн... һаа): **республикын чемпионой ... зэргэдэ хүртэһэн боксернууд Н... хоев, Нимаев, Батбаяр, Б... жиев гэгшэд байна.**

Авторай фо...

АНГУУШАДАЙ АНХАРАЛДА

РСФСР-эй агнууриин захиргаанай (Главохота) 1971 оной февралиин 10-да гаргаһан захиралтын үндэһөөр, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иимэ шиидхэбэри абаба.

Хабарай сагта уһанай ба хүдөөгэй шубуудые агналгын хорюул **Буряадай АССР-эй дайда дээрэ 1971 ондо һунаагдаа.**

Тиихэдээ хабарай сагта галуу, нугаһа агналгые гансал эдэ аймагуудта тусгаарлажа үлөөхэ гэбэл: **Баунтын аймагта майн 8-һаа 17 болотор, Хойто-Байгалай аймагта майн 15-һаа 24 болотор агнуури хэгдэхэ ёһотой.**

Ангуушан бүхэндэ **үдэр соо 1 нугаһа, 5 галуу буудаха нормо тогтоогдоо.**

ХИЛЫН Саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ЗОХЁОХЫ АЖАЛАЙ ЗОРИГ БАДАРУУЛАГША ПРОГРАММА

Дэлхэйн олониитэ КПСС-эй XXIV съездын дүнгүүдые тон ехээр һонирхожо байха зуураа, тэрэ съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудай бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда, коммунизм байгуулха замаар совет арадай улам амжалтатайгаар саашадаа дабшаха хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай байһыень тэмдэглэнэ.

• • •

БОНН. (ТАСС). Бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ дурадхалнуудые КПСС-эй XXIV съезд дэбжүүлэн табиба. Буу зэбсэг хуряаха, Европодохи аюулгүй байдал тушаа зүблөө үнгэргэхэ гэһэн дурадхалнуудынь Европын арадта тон шухала удха шанартай гээд эб найрамдалай немец союз гэжэ партиин директорадай гэшүүн Лоренц Кнорр ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Европодохи байдалые амгаланаар хүгжөөхэ тухай хөөрэлдөөн КПСС-эй XXIV съездын делегадуудай гол анхаралда табигдаһан байба. Сэрэгэй бүлэглэлнүүд усадхагдаад, буу зэбсэг бүримүһэн хуряагдаад байбал, дэлхэйн арад зондо айхабтар ашатай байха һэн гэжэ Л. Кнорр тэмдэглэбэ.

Совет арадай байдал улам һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ тушаа ехэ оролдолго КПСС-эй гаргажа байдагыень юһэдэхи табан жэлэй түсэб харуулна. Советскэ Союздахи научно-техническэ революциин арад зоной аша туһада бүрин түгэсөөр зорюулагдаһые тэрэ түсэб баһа харуулна. Эбтэйгээр зэргэ оршохо гэжэ СССР-эй оролдожо байһыень, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ хамаг хүсэеэ зорюулжа байһыень КПСС-эй XXIV съездын табиһан арюун нангин зорилгонуудынь харуулна.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор СССР ба Баруун Германиин харилсаанда анхарал хандуулагдаһаа байгаа. СССР ФРГ хоёрой хоорондо Москвада баталагдаһан договор энэ хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаанда шэнэ шата нээжэ үгэһэниинь лабтай. Совет-Баруун Германиин договорые эсэслэн баталха асуудал ФРГ-гэй правительствын саашадаа унжагайруулха гээ һаань, Федеративна Республикын бүхы политиканьэтигэл найдабаригүй болохо, Европодохи байдалые бүхыдэнь гуримшуулха хэрэгтэ муугаар нүлөөлхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев съезд дээрэ зүб хэлэһэн байгаа гэжэ Кнорр тэмдэглэбэ.

Дайнай һүүлээр тогтоһон хилэнүүдые эбдэхэгүй гэһэн бүхы гүрэнүүдэй оролдолго, Германиин Демократическа Республикын өөрын эрхэтэ байдалые, Баруун Германиин зоной аша туһые харалсажа, Баруун Берлин тухай асуудал шиидхэлгэ, аюулгүйн асуудалнуудаар бүхы Европын зүблөө һаяар зарлалга — Европын бүхы арадуудай хүсэл зорилготойнь таарана гээд Л. Кнорр мэдүүлбэ.

Эбтэйгээр зэргэ оршон байхые, арсалдаата асуудалнуудые имагтал амгалан аргаар шиидхэжэ байхыень арадуудые уряалһаараа КПСС-эй XXIV съезд ехэ удха шанартай гэжэ тоолоноб гэжэ Лоренц Кнорр мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай коммунис ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй ахамад ветеран Окли Джонсон КПСС-эй XXIV съездын удха шанар тухай хөөрэхэдөө, ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ мэдүүлбэ:

«Хүн түрэлтэнэй бүхы болбосоролые урагшань дабшуулһан совет зоной туйлалтанууд марксизмын сохом зүб байһые элеэр харуулба».

Империалис Холбоото Штадуудай Социалис Советскэ Союзай хоорондохи һургаал боломоор, жэшээгүй илгаан тухай О. Джонсон хэлэбэ. США-гай промышленностьда абтаһан олзые ажал хэдэггүй хүнүүд лэ үбэршэлжэ байдаг гэжэ тэмдэглэбэ. «Манай Америкэдэ» миллиардернүүд ба гуйраншад, гоё һайхан ордонууд ба урсахан гэрнүүд, дай үүдхэгшэд ба дайнһаа хохидогшод гэжэ бии юм. Советскэ Союзда ороһон олзо үнэхөөрөөл бүхы арадай зөөри боложо, заяандаашье түргэн хүгжэлтыень улам түргэдхэхын тулада ашаглагдадаг.

Советскэ Союзай амжалтануудай дунда доро дурсагдагша зүйл илангаяа шухала гээд О. Джонсон тэмдэглэбэ: «СССР болбол США-гай ядерна добтолгоһоо бусад оронуудые аршалан хамгаална. Хиросимада үни болоһон аюулай дахин дабтагдахагүйн түлөө оролдоно. СССР болбол американ империализмын амыень татана, олон түмэнэй шуһата хюдалдаа дахин үүдхэхэ арга боломжо американ империализмда олгоногүй».

ТҮРҮҮШҮҮЛТЭЙ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

СОФИ. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин X съездэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, Социалис Ажалай Геройнуудтай, съездын урда тээхи мүрысөөндэ илагшадтай Болгариин Компартиин ЦК-гай Политбюро баярай оршон байдалда Софида уулзаба.

Промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, спортын, научна эмхинүүэй, һуралсалай газарнуудай, элүүрые сахилгын зургаануудай коллективүүдэй Болгариин Компартиин X съездэ зорюулһан рапорт Болгариин Компартиин хүтэлбэрилэгшэдтэ барюулагдаба. Болгариин Компартиин IX съездээр хараалагдаһан табадахи табан жэлэй зорилгонууд гол түлэб дүүргэгдээ, үлүүлэн дүүргэгдээ гээд рапорт соонь хэлэгдэнэ.

Болгариин Компартиин ЦК-гай нэрэһээ түрүүшүүлые амаршалха зуураа, Болгариин Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Станко Тодоров съездын урда тээхи мүрысөөндэ гайхамшагта амжалта туйлаһанайнь түлөө түрүүшүүлдэ, бүхы ажалшадта халуун баяр баясхалангаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Промышленна талаараа хүгжэнги дэлхэйн гүрэнүүдэй тоодо Болгари оробо гээд тэмдэглэбэ.

Болгариин табадахи табан жэлэй дүнгүүдые гаргахадаа, С. Тодоров иигэжэ тэмдэглэбэ: 1970 оной национальна доход 1965 оной хэмжээ 52 процентээр үлүүлэн гараба. Промышленна продукци 70 процент ехээр гаргагдаа. Промышленна томо хэдэн олон барилга Болгариин карта дээрэ тэмдэглэгдэдэг болобо. Манай хүдэлмэришэн анги олошороо, бэежээ, бүри бата болоо. Орон соохи ажалша зоной 45 процентнь хүдэлмэришэд болоно. Дүрбэдэхи табан жэлтэй сасуулхада, хүдөө ажахыһаа 26 процент ехэ продукци абтаба.

Хүн тухай анхарал оролдолго партиин политикын эгээн лэ гол зүйлынь ходо байгаа гээд С. Тодоров тэмдэглэбэ. Табадахи табан жэлэй турша соо улад зоной бодото олзо доход 33,5 процентээр ехэ болобо. Салин хүлһэ, пенси ба стипенди ехэ болоһон байгаа. Хэрэглэмжын ниитын жаса 90-ээд процентээр нэмэбэ.

Социалис байгуулалтынгаа илалта түгэлдэр энэ замые бүхыдэнь Советскэ Союзтай хамта эбтэй эетэйгээр ябажа Болгари гараба гээд С. Тодоров тэмдэглэбэ. КПСС-эй, совет арадай аха дүүгэй туһаламжань шэргэдэггүй, ходол орьёлжо байдаг булаг мэтэ дүй дүршэлынь Болгарида социализм ба коммунизмые илан мандуулха тон шухала эрхэ нүхэсэл мүн.

Уулзалтын дүүрэхэ дээрэ Болгариин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков үгэ хэлэбэ.

ИНДОХИТАДАЙ АРАДУУДТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

Тэмсэжэ байгаа вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхэ жасада ГДР-эй зон энэ оной түрүүшын лэ гурбан һара соо арба гаран миллион марка суглуулба. Хоёр миллион маркын медикамент, шарха уядаг материалнууд Лаосой патриодуудта ГДР-һээ ябуулагдаа һэн. Германиин социалис гүрэнэй ажалшадай суглууһан мүнгөөр 30 миллион маркын элдэб эд зүйл мүнөө жэл ДРВ худар ябуулагдаба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18.00 — «Манай Байгалай үмэнэхи хизаар» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.20 — «Остров ошибок» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильм. 18.50 — «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал. 19.00 — «Маанадтай хатарыт» гэһэн дамжуулга. 19.30 — «Вестник техинформации» гэһэн дамжуулга. 20.00 — телепанорама. 20.20 — «Фитиль» гэһэн шог ёгто киножурнал. 20.30 — «Манай айлшад — поэдүүд» гэһэн дамжуулга. 20.50 — «Красные альпинисты» гэһэн ГДР-эй уран һайханай телевизионно фильм. 4, 5, 6, серинүүдынь). 22.20 — концерт.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ком...нис субботник үнгэргэлгэ... рюулагдаһан, нүхэр К. М. ... дайводагай статья. СССР-эй ... ховно Соведэй Президиумэй ... «Правда Бурятии» газетын ... галтын материал.

Хоёрдохи хуудаһанда: ... уһалалга тухай А. А. Анд...кын статья. Интервью. ... орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Эн... зарта дурланаб» гэһэн зүжэг... цензи. Г. Дубравинай статья ... зетын тусхай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Студ...нүүдэй ажал хэрэг» гэһэн гар... доро материалнууд. Хилын са...һаа мэдээсэл. Соносхолнууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-5..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-78, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-00370. Заказ № 9...